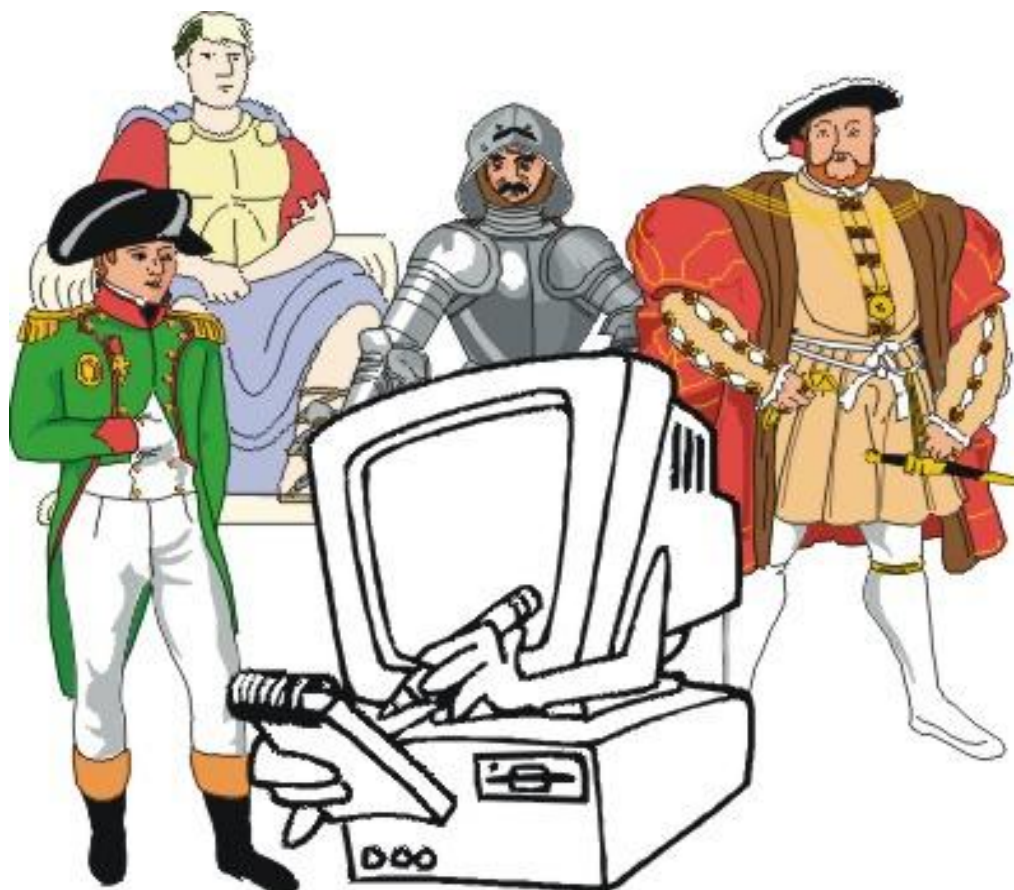

**MÀSTER UNIVERSITARI EN EDUCACIÓ (E-LEARNING) UOC
ESPECIALITAT PROCESSOS DOCENTS**

INFORME FINAL PROJECTE D'APLICACIÓ

***L'OFICI D'HISTORIADOR: EL MOODLE A LA
CLASSE D'HISTÒRIA.***

Autor del projecte: RAFAEL OLMOS VILA

Professora de Projecte: MERCEDES E. AHUMADA TORRES

BENIDORM (Gener de 2012)

ÍNDEX:

1. Introducció: estructura organitzativa de la pròpia memòria.....	pp.3-4
2. Resum executiu.....	pàg.5
3. Contextualització del projecte.....	pp.6-8
4. Justificació.....	pp.9-12
5. Anàlisi de les necessitats de l'organització.....	pp.13-30
5.1 Enquesta a l'alumnat sobre l'assignatura de la Història, competència digital i coneixement de les eines 2.0.....	pp.14-23
5.2 Entrevista als companys del Departament d'Història.....	pp.24-26
5.3 Anàlisi DAFO.....	pp.27-29
5.4 Conclusions.....	pàg.30
6. Aspectes clau del projecte.....	pp.31-32
7. Objectius del projecte.....	pàg.33
7.1 Objectiu general.....	pàg.33
7.2 Objectius específics.....	pàg.33
7.3 Objectius complementaris.....	pàg.33
8. Planificació. Disseny del projecte, planificació de tasques.....	pp.34-52
8.1 Criteris de selecció de materials i d'elaboració d'activitats.....	pp.34-38
8.2 Programació dels continguts.....	pp.39-42
8.3 Temporalització.....	pp.43-46
8.4 Dissenys de la unitat de prototipatge.....	pp.47-49
8.5 Correlació d'objectius i tasques.....	pp.50-51
8.6 Calendari.....	pàg.52

9. Desenvolupament i implementació del projecte: <i>outputs</i> obtinguts amb les tasques.....	pp.53-60
9.1 Dificultats trobades en el procés.....	pp.53-57
9.2 Resultats obtinguts: participació de l'alumnat.....	pp.58-60
10. Avaluació.....	pp.61-69
10.1 Model d'enquesta per a l'alumnat.....	pàg.61
10.2 Pauta d'anàlisi del projecte.....	pp.62-69
11. Conclusions.....	pp.70-71
12. Cronograma final.....	pp.72-75
13. Bibliografia citada.....	pp.76-78
• Annexos (enllaç al curs).....	pàg.79

1. INTRODUCCIÓ.

Aquest projecte té una finalitat doble: per una part significa el treball final del Màster d'Educació i TIC de la UOC, i per altra respon a les inquietuds i problemes que trobem dia a dia com a professors d'institut de secundària.

Com a estudiant de la UOC en aquest període aprenem tota una sèrie de recursos docents, metodològics, eines tecnològiques i didàctiques que ens formen en el camp de les noves tecnologies aplicades als processos docents, així com iniciem amb l'ajuda de professors i companys un enriquidor debat sobre la realitat i possibilitats de l'*e-learning*. També experimentem en nosaltres mateixa com a alumnes les sensacions, beneficis, frustracions, entrebancs i avantatges que troba la persona que utilitza les noves tecnologies: treballa de forma col·laborativa, harmonitza el temps, interactua amb altres, és responsabilitza del seu procés d'autoaprenentatge...

De forma paral·lela realitza la meua feina de professor de Geografia i Història en la Comunitat Valenciana, enfrontant-me dia a dia a les dificultats dels alumnes per comprendre una assignatura com la Història, associada tradicionalment a l'aprenentatge memorístic i teòric, i en definitiva condemnada al fracàs escolar, i fins i tot en el cas dels alumnes que aproven a l'avorriment per tractar-se d'un aprenentatge repetitiu.

Són aquestes motivacions les que ens porten a dur a terme el projecte de **desenvolupament del curs b-learning d'Història Contemporània de 1º de Batxillerat**, on gràcies al suport de les tecnologies a l'aula i sobretot a l'ús de la plataforma Moodle aconseguirem major participació de l'alumnat en la construcció del seu coneixement i aprenentatge.

El següent treball s'estructura en les diferents parts:

- Contextualització, on especifiquem el marc organitzatiu en el que es desenvolupa el projecte, en aquest cas l'IES L'Almadrava de la ciutat de Benidorm.
- Justificació, aquest treball s'inscriu dins de la vessant del constructivisme social i de la renovació historiogràfica de la Història des de la tradició d'Annals.
- Objectius, els objectius del projecte són analitzar i conèixer la realitat del centre i dels seus actors, per poder construir un espai virtual d'aprenentatge, amb materials i activitats que facilitaran als nostres alumnes millorar l'estudi de la Història, potenciant la seua capacitat crítica de les fonts històriques i l'empatia, simulant la tasca de l'ofici de l'historiador.
- Planificació, en aquest apart es desglossa l'itinerari gradual de les fases per assolir la

implementació del projecte des de l'anàlisi de les necessitats de la realitat estudiada fins a la posada en pràctica del curs, així com la seua reflexió ulterior i post/avaluació.

- Calendari, és la temporalització de les fases del projecte per poder engegar.
- Bibliografia bàsica, on es compilen els referents teòrics i pràctics publicats en els que ens fonamentem.

2. RESUM EXECUTIU

La **idea principal** d'aquest és aprofitar les potencialitats de la plataforma moodle per reproduir la tasca de l' historiador.

A qui va adreçat? Als alumnes de 1º de Batxillerat de l'IES L'Almadrava, adolescents nadius tecnològics, però que no aprofiten les eines tecnològiques com aliats en el seu aprenentatge.

Quin és el nostre **objectiu final**, què esperem? Que l'alumne abandone l'aprenentatge memorístic i s'endinsa en l'estudi de la Història comprnent el passat i sent capaç de conformar les seues pròpies opinions, mirant el seus avantpassats des de l'empatia i apropant-se a la seua època des de la comprensió imaginativa.

Com? Amb les noves tecnologies, possibilitant el ràpid i senzill accés a textos, fotografies, vídeos, cançons, poemes, caricatures...que ens ajuden a veure amb els nostres ulls el passat com història viva. Amb una **metodologia** basada en *learning by doing*, què millor forma d'aprendre Història que *fent la història*, interpretant el passat amb la matèria primera com són les fonts històriques. La comunicació i la interacció són la clau per fonamentar el coneixement socio-constructivista.

Amb quins costos? La nostra plataforma és *open source* i no requereix més velocitat de connexió de la que pot tindre qualsevol alumne a la seua llar. Únicament suposa un esforç del capital humà, el professorat, però amb uns guanys pedagògics multiplicats.

3. CONTEXTUALITZACIÓ.¹

El nostre projecte es centra en l'IES L'Almadrava de Benidorm. En primer lloc cal tindre present una sèrie de característiques de la ciutat, ja que el centre docent rep l'alumnat de la zona urbana. Benidorm pertany a la comarca de la Marina Baixa, té com a principal característica el ser una ciutat eminentment turística. La seua transformació parteix dels anys cinquanta, en concret 1956 amb l'aprovació del pla general d'ordenació urbanística, que significarà el canvi d'una població dedicada bàsicament a la pesca, cap a una ciutat concebuda per a l'oci turístic. Serà a partir d'ací, quan es comença a dibuixar la situació actual, són anys de progressiu creixement a causa de la transformació en el sistema econòmic, que abandona el sector primari i aposta pel terciari: serveis turístics.

La seua població es dedica fonamentalment al sector terciari, i compta amb un 35% de població resident estrangera. Açò es reflexa al nostre grup d'alumnes de 1er de Batxillerat: dels 37, 12 són estrangers, mentre que 6 d'altres comunitats autònomes. Les famílies malgrat ser d'un nivell econòmic i cultural heterogeni, comparteixen que totes les llars compten amb ordinador portàtil o ordenador de torre, així com de connexió ADSL, el que possibilita la seua capacitat de participar en aquesta modalitat de curs.

En el centre es cursen els estudis de l'etapa obligatòria (ESO) 3 unitats de 1rESO, 3 de 2n ESO, 3 de 3rESO i 2 de 4tESO. Així com un grup de 1r PQPI i 2n PQPI. El alumnes que superen l'etapa obligatòria poden accedir a Batxillerat o els cicles formatius. En el primer cas el centre compta amb dos primers de Batxillerat d'Humanitats i Ciències, així com dos segons de Batxillerat un de l'itinerari humanístic i l'altre el científic. Els cicles mitjans són de Farmàcia i Salut i de Comerç. Tots aquest estudis en horari diurn. Mentre que en horari nocturn es compten amb els cicles superiors de Salut Ambiental, Turisme i Restauració

El claustre està integrat per 88 professors del Departaments de Castellà, Valencià, Matemàtiques, Tecnologia, Dibuix, Filosofia, Religió, CCSS, CCNN, Salut i Infermeria, Hosteleria i Restauració, Economia i Comerç, Física i Química, FOL, Francés, Anglès, Grec i Llatí, Música, Informàtica i Educació Física, a més del Servei Psicopedagògic. Als que s'afegeix el personal no docent: els administratius(3), subalterns (3) i el personal de neteja (3)

Cal destacar el grup de mediació del centre i altres projectes d'interés com el programa de

¹ Aquestes dades són extretes del *Projecte Educatiu de Centre* (document intern) IES L'Almadrava.

lectura o d'intercanvi d'alumnes amb centres de l'estranger, de països de la UE.

El nostre alumnat són adolescents de 16-17 anys amb un perfecte coneixement de les xarxes socials (facebook, tuenti, twitter) de la navegació web i participació en fòrums de música, sèries de televisió o altres aficions. Aquestes competències resultaran un avantatge al disminuir el seu període d'adaptació a la plataforma. A més a més la meitat del alumnes de 1er de Batxillerat cursen l'assignatura d'informàtica.

El centre compta amb 1 sala d'audiovisuals, 2 aules d'informàtica amb 50 ordinadors en cadascuna, 1 aula mòbil d'informàtica (25netbooks i un punt d'accés wifi), connexió a totes les aules junt a un ordinador, plataforma Moodle pròpia, pàgina web i un equip de tècnics informàtics. Fins ara l'ús de les aules d'ordinadors era pràcticament exclusiu de la matèria d'informàtica, mentre que la plataforma moodle, ha sigut entesa com un banc de dades per emmagatzemar continguts. Únicament s'utilitzava la plataforma amb els alumnes de 2º de Batxillerat, no tant perquè pogueren tindre una major competència digital, sinó pensant en les característiques d'aquest curs. És en 2º de Batxiller quan es preparen per a la prova d'accés a la Universitat, per tant s'enfronten alumnes i professors a un temari molt extens, inabastable a les classes presencials, on no es pot discriminar informació ni continguts, aleshores la plataforma permetia al professorat, penjar aquells materials o fins i tot temes complets que no donava temps a veure en classe. Aquest sistema es trobava amb la resposta positiva de l'alumnat, molt interessat en assabentar-se de possibles continguts dels que s'examinaria en les PAU. Es fomentava l'autoaprenentatge i es minimitzaven les possibilitats de la plataforma.

Malgrat aquest ús coherent i amb relatiu èxit, limitar l'ús de Moodle com a biblioteca és un mal aprofitament.² Amb aquesta finalitat un simple blog o enviar el "temes" via correu electrònic seria suficient. Per aquest motiu aquest projecte comença en 1º de Batxillerat, un any abans, i no es limita a penjar documents i confiar en l'autoaprenentatge de l'alumne, sinó en canviar la seua forma d'aprendre. El rol de l'alumne no és el de receptor, sinó de creador, per això han de tindre una actitud participativa col·laborant als fòrums, lliurant activitats que els exigeixen cercar informació, interpretar-la, organitzar-la; conformar una base de dades o realitzant les lliçons i qüestionaris. Gràcies a la interacció entre alumne-professor, mitjançant el feedback i les correccions, s'entén el coneixement com un procés inacabat en continua construcció, però sobretot amb l'aportació dels

² Aquesta ha sigut una nota predominant fins i tot en cursos en línia, com ens recorda el Dr. Lawrence C. Ragan: El disseny original era un entorn per a "estudiar al propi ritme" que permetia als estudiants entrar i sortir del curs en funció del seu propi horari. Evidentment això significava que hi havia interaccions mínimes amb el personal docent i cap interacció amb els altres estudiants matriculats del curs (RAGAN, L.C. *L'art del procés: l'evolució d'un curs en línia*, Barcelona; UOC).

companys, la classe serà entesa com una comunitat de saber, on tots amb la seua participació i col·laboració construeixen un coneixement social amb les possibilitats de connexió que ofereixen les eines.

4. JUSTIFICACIÓ.

Des de la tradició historiogràfica de l'escola d'Annals, Marc Bloch ens recordava què és una font històrica per a l'historiador: *Tot allò que hom diu o escriu, tot el que fabrica o toca pot i deu informar-nos sobre ell.*³ És més podríem dir que les restes i les empremtes del passat escapen a les nostres classificacions tradicionals en fonts econòmiques, polítiques, jurídiques, ideològiques... segons com *interroguem* els materials obtindrem un tipus d'informació. Malgrat que el text és el mateix, no es *llegeix* igual *El Quixot* a la classe d'Història que de Literatura, uns es centren en el món de la cavalleria, l'estructura feudal, el context de crisi del segle XVII i altres en aspectes com el gènere innovador de la novel·la moderna, el recurs humorístic i crític, etc.⁴

Així al curs els alumnes abandonen el seu paper receptiu, de copiar apunts o llegir lliçons. **Ara s'identifiquen amb l'ofici d'historiador**, han de fer el mateix que fan els historiadors, cercar tot tipus de fonts: gràfiques sobre l'evolució de l'economia, piràmides de població, discursos polítics, diaris personals, testimonis orals, vídeos, obres d'art... i amb elles **construir** la narració de la història inserint els esdeveniments històrics. D'aquesta forma experimenten els problemes i reptes que troba l'historiador.⁵

Moltes d'aquestes fonts aconseguen situar a l'alumnat dins de l'imaginari de l'època, des de la narració d'històries petites personals (microhistòria), i a partir d'ací ser ells els que les recreen i reviu situacions pretèrites. A més la plataforma ens permet accedir a tot tipus de fonts: com les fonts orals, el testimoni directe en primera persona de gent encara viva. És evident que té un poder de persuasió més convincent, i per tant el residu cognitiu en ells serà major, ja que és viu amb més emoció i implicació, s'empatitza. Açò es veurà perfectament quan vegem el tema de la dictadura franquista, gràcies als enllaços a vídeos i gravacions, coneixeran els testimonis dels que sofriren. Aquest tipus d'aprenentatge basat en contar històries, malgrat existir des de la mitologia en la tradició oral, és una eina actualment innovadora:

³ BLOCH, M. (1985) *Introducción a la Historia*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica, pàg.55.

⁴ Així uns simples dibuixos de nens i nenes durant la Guerra Civil, ens poden permetre fer moltes lectures sobre el conflicte (social, psicològica, bèl·lica). Vegau, el següent enllaç (consultat 5/1/2012) http://www.columbia.edu/cu/lweb/resources/exhibitions/children/index_spanish.html

⁵ D'acord amb l'esperit de la LOE: "Identificar i utilitzar els procediments i tècniques bàsiques d'aprenentatge comprenent i valorant l'anàlisi històrica com un procés en constant reelaboració. Amb este criteri es tracta d'avaluar la capacitat per a definir i analitzar problemes, formular hipòtesis i realitzar dissenys per a contrastar-les; per a elaborar síntesis i informes coherents dels estudis i investigacions traçats, defenent raonadament i contrastant els seus coneixements. Es tracta de comprovar si els estudiants constaten el camí seguit en l'aprenentatge, si saben com han arribat al seu propi coneixement, valorant el procés seguit. Cal saber si són capaços de sotmetre els seus propis coneixements a la reflexió, acceptant la crítica i superant estereotips. I finalment, es tracta de constatar si es valora la necessitat d'investigar abans d'emetre un juí sobre actuacions, personatges o problemes actuals." (DECRET 102/2008, d'11 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix el currículum del batxillerat en la Comunitat Valenciana. Consultat el 5/1/2012 a http://www.docv.gva.es/datos/2008/07/15/pdf/2008_8761.pdf)

(...) las historias y los casos son una manera muy potente de aprender, pero poco utilizada en el mundo del e-learning. Las historias forman parte de nuestra vida, de hecho nuestra vida es una historia, nosotros somos los personajes principales de nuestra historia e interactuamos con otros personajes, vivimos situaciones, aprendemos de nuestra experiencia y de las experiencias de otros a través de conversaciones, a través de interacciones(...) Lo que debiésemos buscar en un buen programa de aprendizaje es que el alumno acumule casos a partir de experiencias, ojalá que las viva él en primera persona y si no es posible, que al menos pueda reflexionar sobre casos e historias compartidas con otros. Las historias tienen la ventaja de que no solamente llegan a la razón, llegan también al corazón, a las emociones y provocan preguntas. Ya sabemos que las preguntas son el detonante del aprendizaje .⁶

Possiblement aquestos siguen dos dels grans avenços de la didàctica de la història en els darrers anys: la microhistòria i la història oral, en la mesura en que els alumnes són capaços de crear històries i també d'escoltar històries però reals desenvolupen la comprensió imaginativa. Tots dos relats nutreixen els seus esquemes conceptuals, i els permeten emplenar buits d'informació, però sobretot construir.

L'ordinador permet tenir als alumnes aquest ventall de fonts amb un sol click, i quan nosaltres podem facilitar-los tots aquestos recursos de forma senzilla, però la construcció del coneixement no és limita a la interacció de l'alumne amb els materials, sinó que la tecnologia permet ampliar aquesta interactivitat a tota una comunitat d'aprenents (constructivisme/connectivisme social).⁷ Als fòrums comenten les seues opinions sobre els temes de cada unitat didàctica, on integren els canvis produïts en les seues concepcions després de llegir o veure el material, però aquestes opinions són criticades per altres, el que els obliga a respondre: revisar els seus pensaments, les idees prèvies, argumentar, i tornar a ser replicats i haver de contrarreplicar. Un cercle d'intervencions continues, una roda que fa que avancen en el seu coneixement.

⁶ MARTÍNEZ ALDANONDO, J.(2006) "E-learning en blanco y negro". Learning Review <http://www.learningreview.com.ar> Disponible el 5/1/2012 en el ARCHIVO del Observatorio per a la CiberSociedad en <http://www.cibersociedad.net/archivo/articulo.php?art=223>

⁷ No podem entendre els materials amb l'única finalitat de proveir, "els recursos multimèdia no han de ser un valor afegit al format convencional del material, sinó que hauran de respondre a una lògica que faciliti la participació de l'usuari en la construcció del coneixement, mitjançant l'elecció de rutes específiques" (GISBERT CERVERA, M. et alii (2008) *Conceptualització de materials multimèdia*, Barcelona: FUOC, pàg 16)

A més del fòrum, on aporten de forma individual la seua visió, les discussions es produeixen també entre ells amb un mateix fi, col·lectiu, el que implica treballar en equip(*groupware*), en activitats col·laboratives (wiki). Eixa capacitat d'emular situacions del món real és el punt fort de l'ordinador, com hem assenyalat abans, ens permet reproduir els mals de cap que pot trobar un historiador. És una “ferramenta mental electrònica”⁸ que contribueix a crear aprenentatges significatius, ja que té la capacitat de simular situacions, d'endinsar a l'alumne en un món, en una època o en un context.⁹

La metodologia està basada en el fer, *learning by doing*, en el descobrir i ser capaç d'aplicar una metodologia de resolució de problemes de forma individual i col·lectiva. Entenem que l'alumne és el màxim responsable en el seu procés d'aprenentatge i per tant el protagonista sobre el que té que girar la funció. L'única forma d'aprendre és experimentant en primera persona la tasca de l'historiador. Cal oblidar la Història com una assignatura teòrica i memorística, en favor del component pràctic, actiu i ètic. Es plantegen problemes a l'alumne que ell tindrà que resoldre amb l'ajuda de les fonts d'informació, per suposat que cada alumne o grup d'alumnes arribarà a conclusions o respostes diferents que altres, fins i tot partint des de les mateixes fonts ja que tots tenim idees prèvies i fem lectures diferents, és ahí quan comença altre debat per argumentat i defensar les pròpies idees:

El problema debe plantear un conflicto cognitivo en el estudiante, debe ser lo suficientemente retador, estimulante y motivador para que el alumno se interese en buscarle solución y suficientemente complejo para que requiera la cooperación de varios participantes. Se busca la adquisición de conocimientos, la relación de los contenidos de la materia con la realidad, conducir al estudiante a tomar decisiones o hacer juicios basados en la información que procesa.¹⁰

D'aquesta forma podem dir que existeixen tres moments de discussió o aprenentatge: primer en un mateix quan cerca, investiga i conforma les seues idees, després quan les posa en comú en el grup i s'intenta arribar a consensos, i un tercer quan es defensen tant prèviament dins del grup, com quan es defensen de forma conjunta front a altres grups o de forma individual als fòrums. No cal

⁸ L'expressió “ferrament mental electrònica” és acunyada per Tom Reeves per referir-se a l'hipertext i els materials multimèdia que ofereixen l'oportunitat per a docents i estudiant de col·laborar en la construcció de representacions del coneixement únic. REEVES, T. (1997) *Evaluating What Really Matters in Computer-Based Education, Learning with software: pedagogies and practices*. University of Georgia.

⁹ COLL, C.(2003) “La potencialidad de las tecnologías de la información y de la comunicación para el aprendizaje” en *Psicología de la educación* Barcelona: UOC.

¹⁰ GALINDO PADILLA, G. (2008) “ Evaluación de una propuesta didáctica para la enseñanza de la historia” en *Revista Vasconcelos de Educación* , vol.IV, núm6, pp.33-37, Institut Tecnològic de Sonora; Mèxic. Consultat el 5/1/2012 en <http://antiguo.itson.mx/vasconcelos/documentos/vol4-num6/RVE-4-6-7.pdf>

entendre aquestos tres moments com linials, ja que l'elaboració i reelaboració de les idees pròpies es dona quan treballem a soles, però també mentre escoltem als altres i ens obrin nous fils de pensament. Les tres vessants de coneixement es donen de forma sincrònica ja que sempre estem oberts a replantejar-nos les nostres idees i raonaments, doncs aquest és un dels principis del coneixement històric el seu caràcter obert, sempre s'ofereix la possibilitat de reinterpretar però amb la dificultat de fer-ho amb proves, testimonis i fonts més sòlides.¹¹

Per a aconseguir aquesta metodologia, les activitats combinen les tasques individuals i col·laboratives. Les individuals requereixen habilitats instrumentals, són les pròpies de la fase heurística del mètode històric, mentre que la fase crítica, on es discuteix el contingut, i es relaciona la informació amb el problema estudiat i la hipòtesi plantejada, és una tasca individual i grupal.

Finalment la fase heurmenèutica-interpretativa, donar forma a les aportacions del grup i construir el discurs històric, és la més complexa i requereix d'habilitats socials, de molt de diàleg, de negociar amb arguments i fonts per arribar a un text de consens.

¹¹ Dos dels objectius generals, reconeguts en el curriculum de l'assignatura Història del Món Contemporani aprofundeixen en aquesta concepció del saber històric:” 9. Defendre raonadament les pròpies idees sobre la societat i revisar-les de forma crítica tenint en compte noves informacions, corregint estereotips i prejudis i entenent l'anàlisi històrica com un procés en constant reconstrucció. 10. Comprendre la Història com una ciència oberta a la informació als canvis que brinden les noves tecnologies.” (DECRET 102/2008, d'11 de juliol, del Consell, pel qual s'establix el currículum del batxillerat en la Comunitat Valenciana. Consultat el 5/1/2012 a http://www.docv.gva.es/datos/2008/07/15/pdf/2008_8761.pdf)

5. ANÀLISI DE LES NECESSITATS

Per poder analitzar la realitat en la que s'insereix aquest projecte, hem optat per diferents instruments d'anàlisi: **primer tres enquestes** per conèixer als vertaders protagonistes, els alumnes, que ens permetran saber més d'ells i de la seua competència digital. Així la primera enquesta a partir de 5 preguntes concretes ens dóna informació sobre els seus hàbits a internet, hores d'activitat, tipus de connexió... mentre que la segona enquesta es centra en la seua relació amb l'assignatura quines dificultats troben, quantes hores dediquen, com estudien; i per últim la tercera enquesta radiografia els seus coneixements informàtics aplicats a les noves tecnologies i eines, ja no es tracta d'avaluar el seu comportament com a usuari a internet sinó les seues habilitats concretes per utilitzar les possibilitats de la xarxa i els programes amb l'objectiu d'aprendre.

L'enquesta és un instrument d'anàlisi vàlid per obtenir informació, hem elaborat preguntes senzilles donant 5 opcions per a cadascuna de les preguntes. Els alumnes han rebut a la seua bústia, els tres enllaços a les preguntes, cal tindre present que una alumna no té connexió a internet per tant no ha pogut participar. Els enquestats han gaudit de l'anonimat a l'hora de respondre, amb el que cal suposar que hauran sigut més sincers.

En les pàgines següents es troben els resultats de l'enquesta, representats mitjançant barres i il·lustrats amb ciclogrames. La població enquestada és de 30 alumnes que han contestat la primera enquesta mentre que la participació en les altres dues és de 27.

Per conèixer més dels nostres alumnes, el departament psicopedagògic ens descriu quines són les característiques cognitives de l'alumnat. En aquest període es troben en l'etapa del pensament operatori formal, la característica principal del qual és la capacitat de raonament hipotètic-deductiu. Aquest tipus de pensament implica una major potencialitat de raonament, de formulació d'hipòtesi, de comprovació sistemàtica de les mateixes, d'argumentació, reflexió, anàlisi i exploració de les variables que intervenen en els fenòmens.

Hem de considerar el context sociocultural de l'alumne, el nivell de coneixements i el grau de desenvolupament de les seves capacitats cognitives bàsiques (percepció, raonament, memòria...) ja que van a determinar el desenvolupament del pensament abstracte que apareix en aquesta etapa.

Aquests qüestionaris es combinen amb **les entrevistes als membres del departament de Geografia i Història**, els seus coneixements, junt amb la seua experiència, són una font d'informació inestimable que permet tindre una visió més acurada de la realitat i de quins són els

problemes, reptes i estratègies per abordar-los.

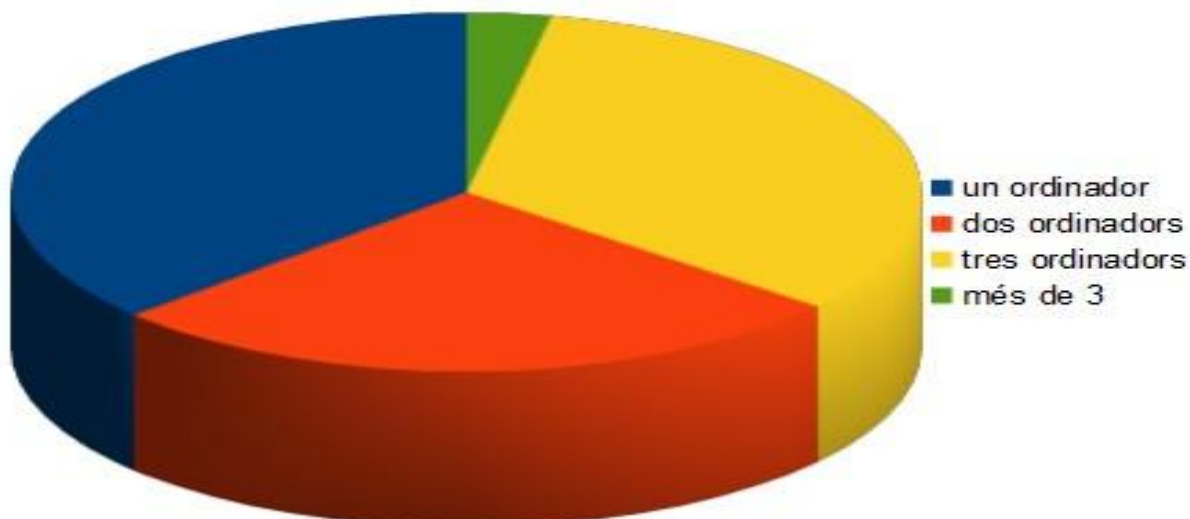
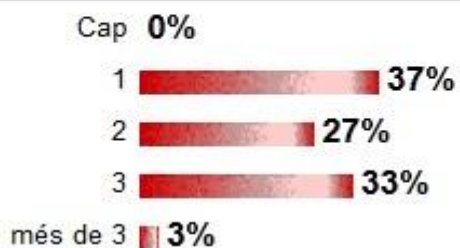
I finalment **la informació i dades del PEC** ens permet conèixer quines són les infraestructures del centre per poder desenvolupar aquest projecte.

Aquestes tres fonts d'informació: les enquestes als alumnes, les entrevistes als professors de l'àrea i el PEC, conformen les dades per elaborar **l'anàlisi DAFO**.

1.1 Enquesta. Possibilitats d'accés i hàbits a internet.

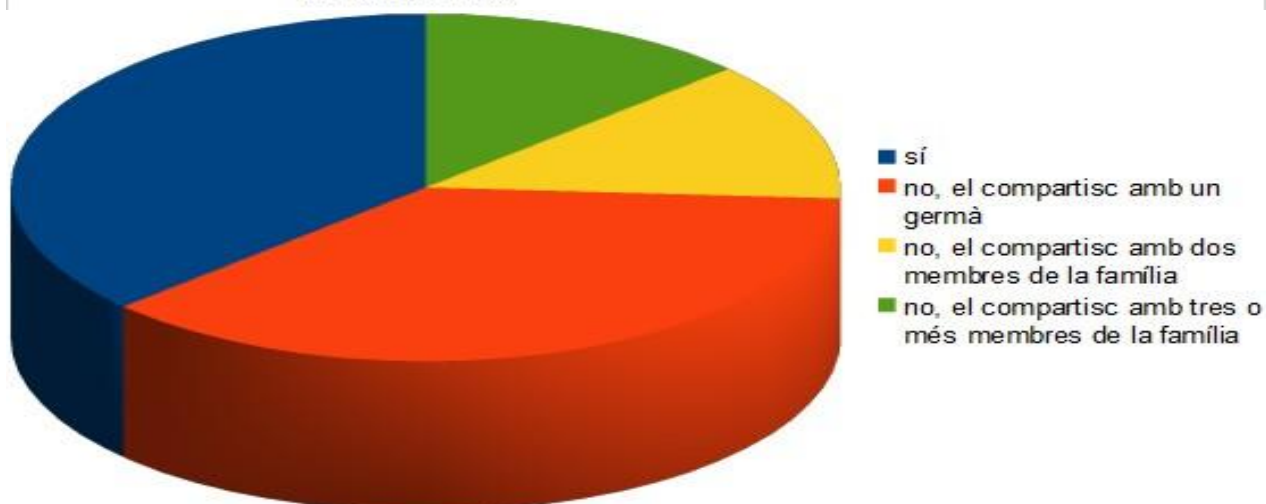
Quants ordinadors hi ha a casa?

Votos totals: 30

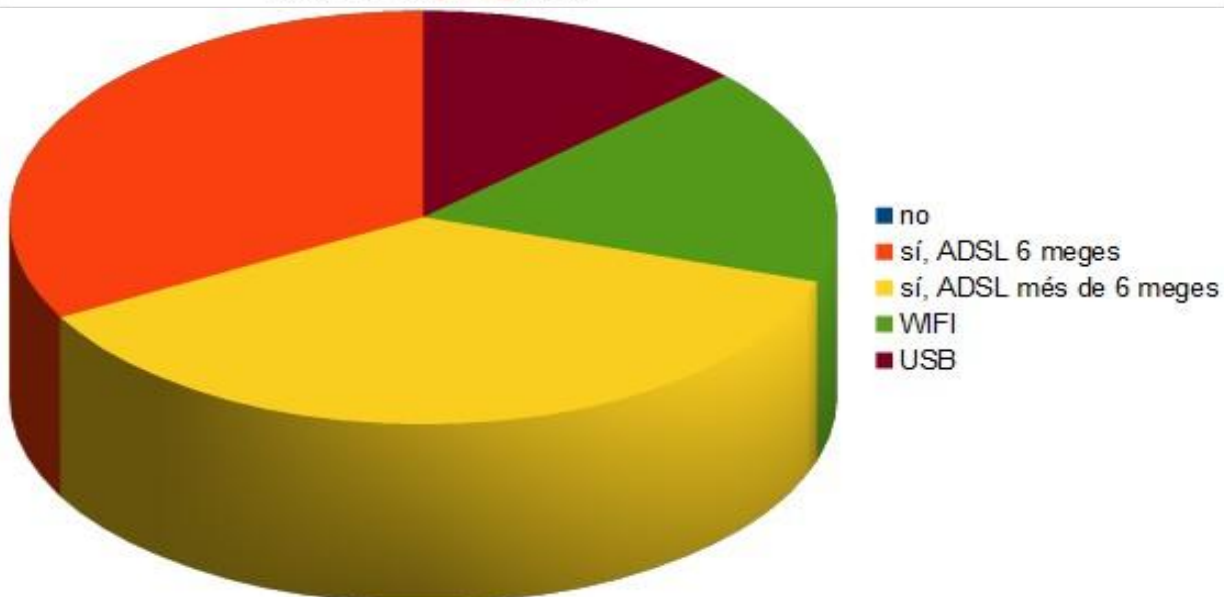
Disposes d'ordinador propi per a tú?

Votos totals: 30

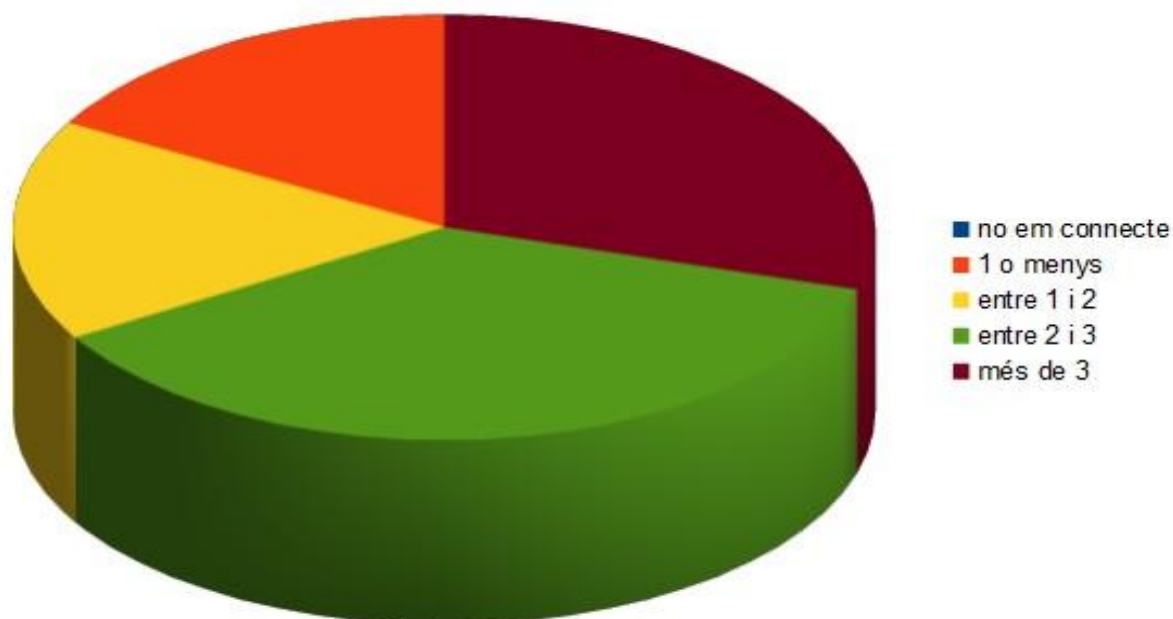
Tens connexió a internet?

Votos totals: 30

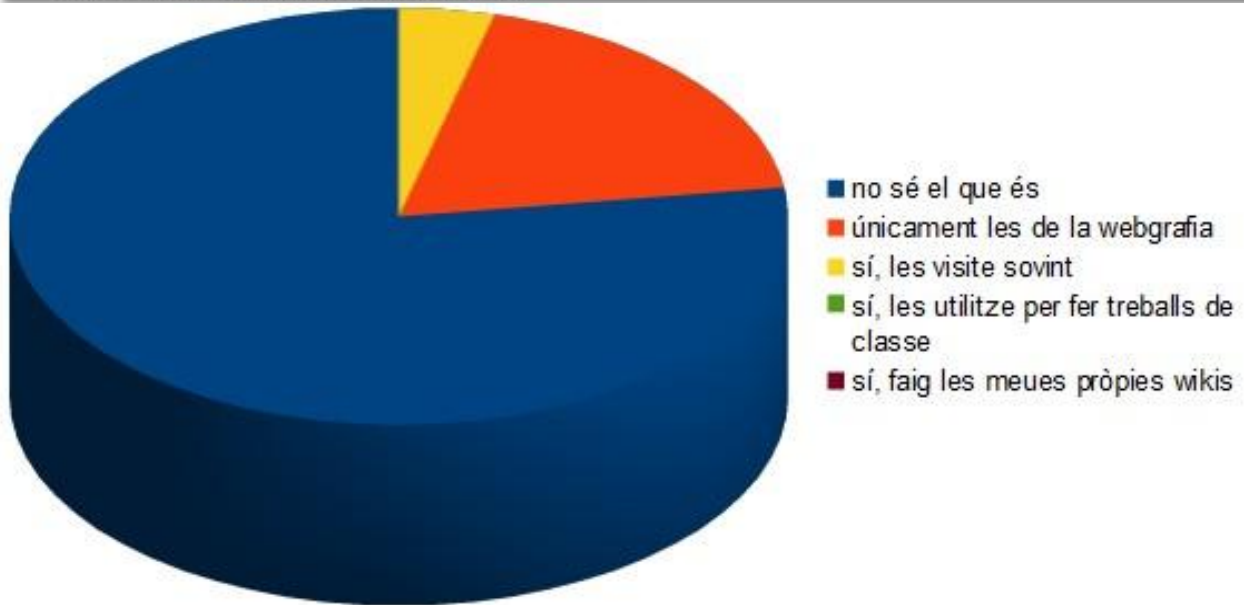
Quantes hores et connectes a internet al dia?

Votos totals: 30

En què dediques més temps?

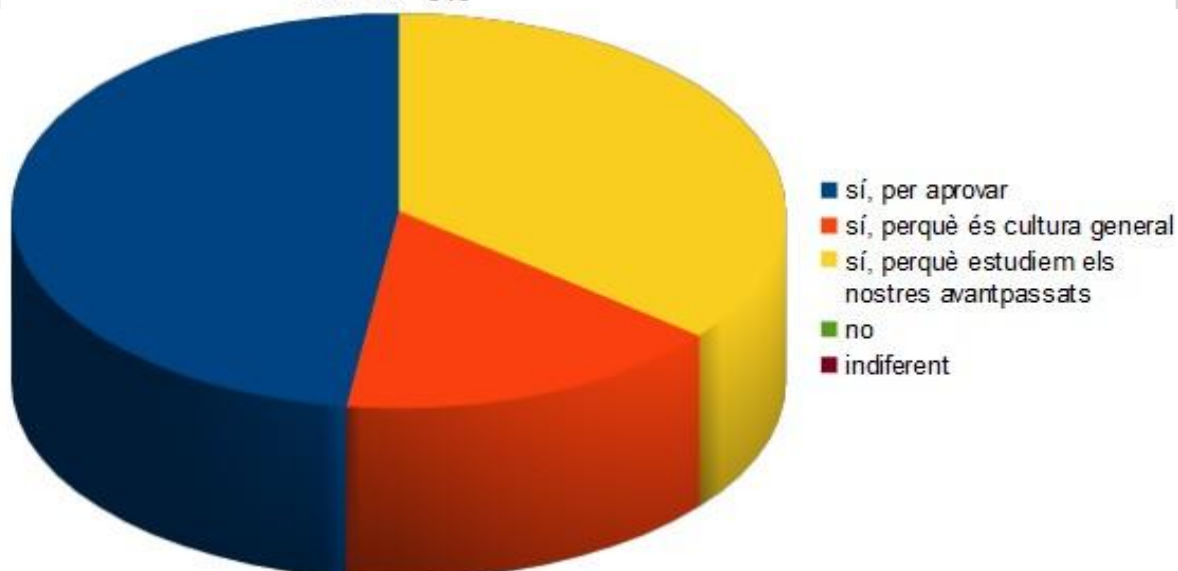
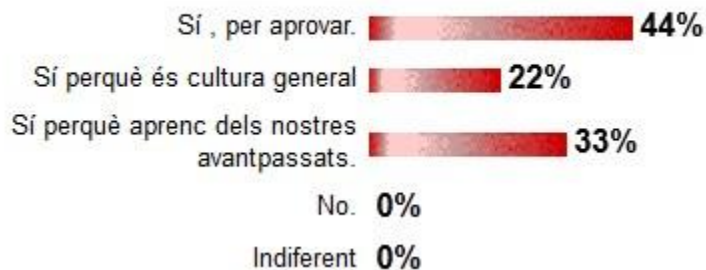
Votos totales: 30

1.2 Enquesta: Concepció, dedicació i treball sobre l'assignatura.

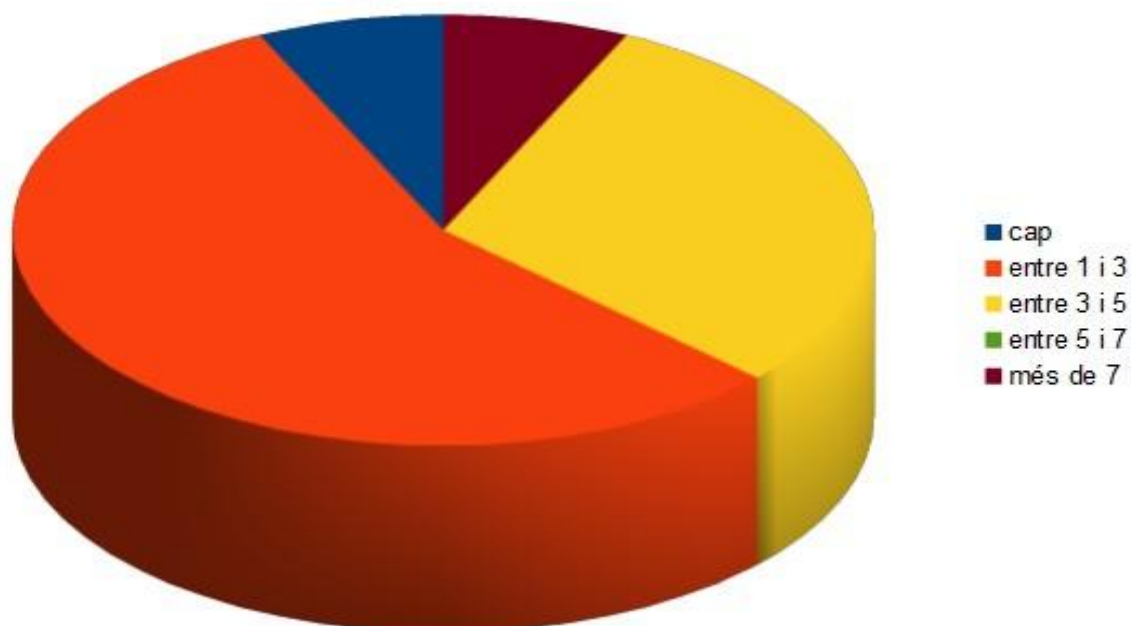
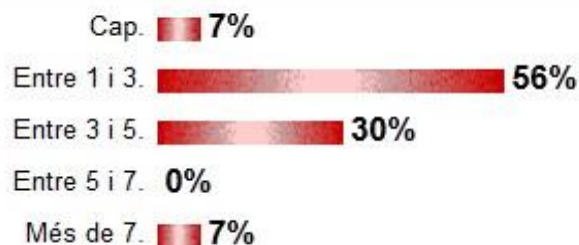
Consideres important l'estudi de la Història?

Votos totales: 27

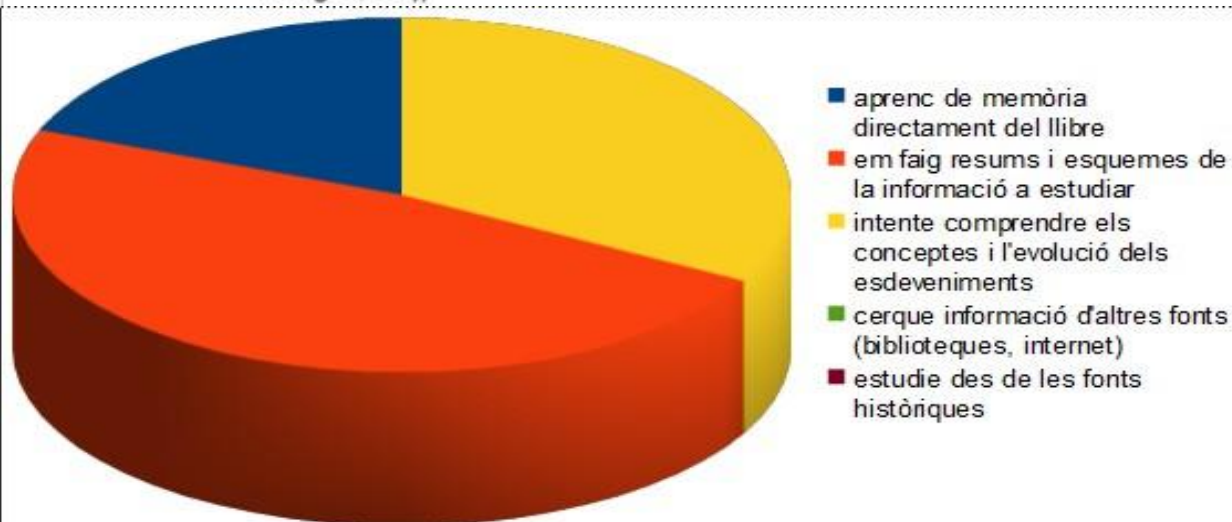
Quantes hores dediques a la setmana?

Votos totales: 27

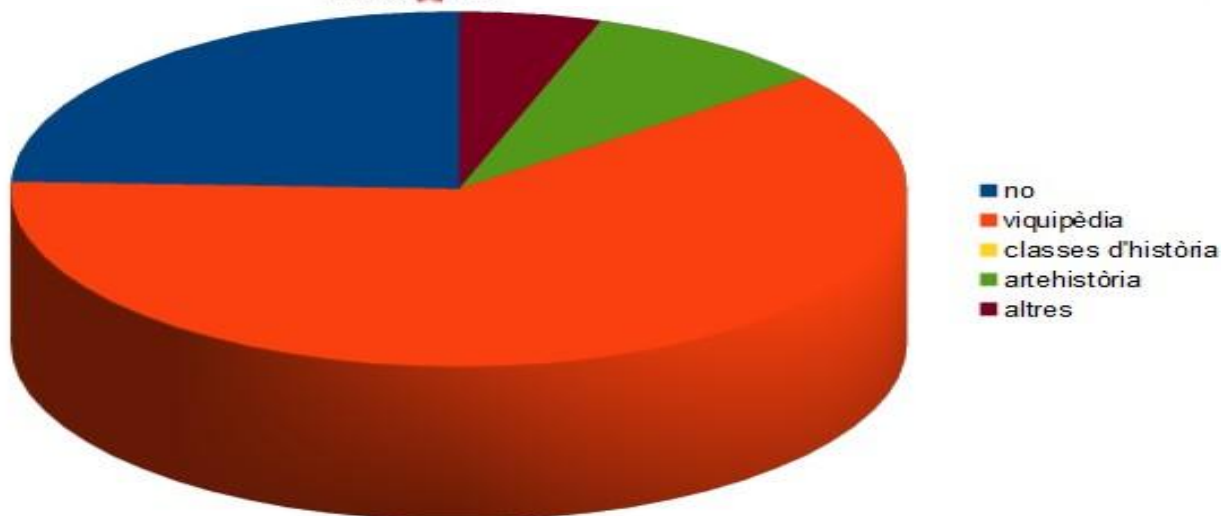
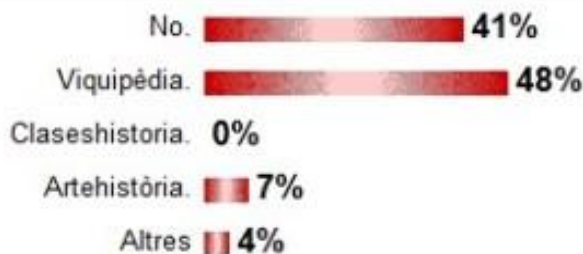
Com estudies la matèria?

Votos totales: 27

Consultes pàgines d'internet per a estudiar?

Votos totales: 27

Quines dificultats trobes a l'assignatura?

Votos totales: 27

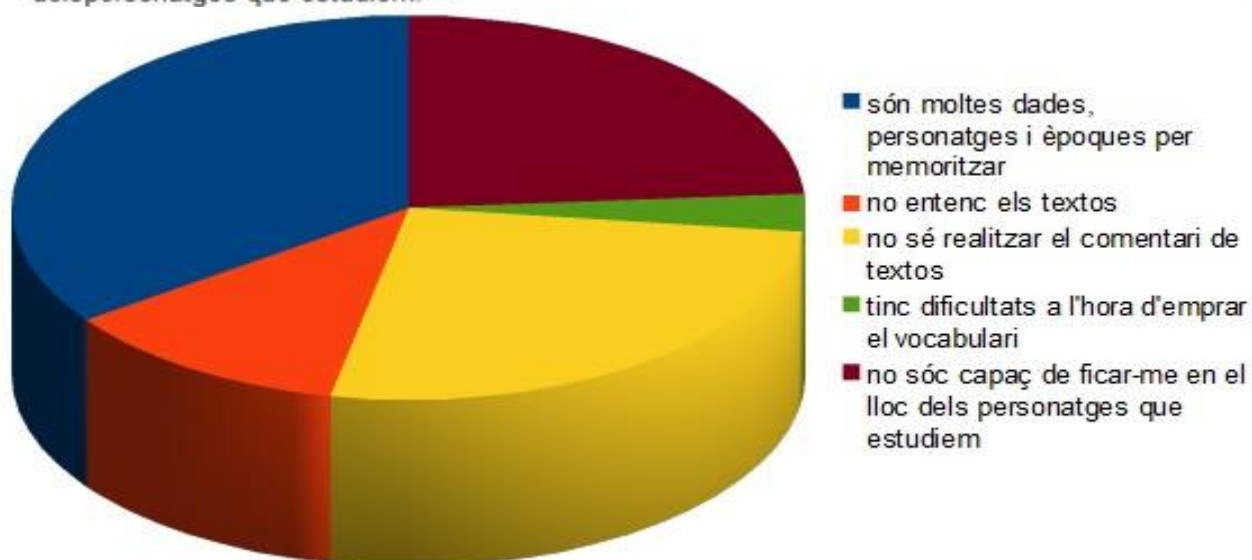
Són moltes dades, personatges i èpoques per memoritzar. **44%**

No entenc els textos. **15%**

No sé realitzar el comentari de textos. **33%**

Tinc dificultats a l'hora d'emprar el vocabulari. **4%**

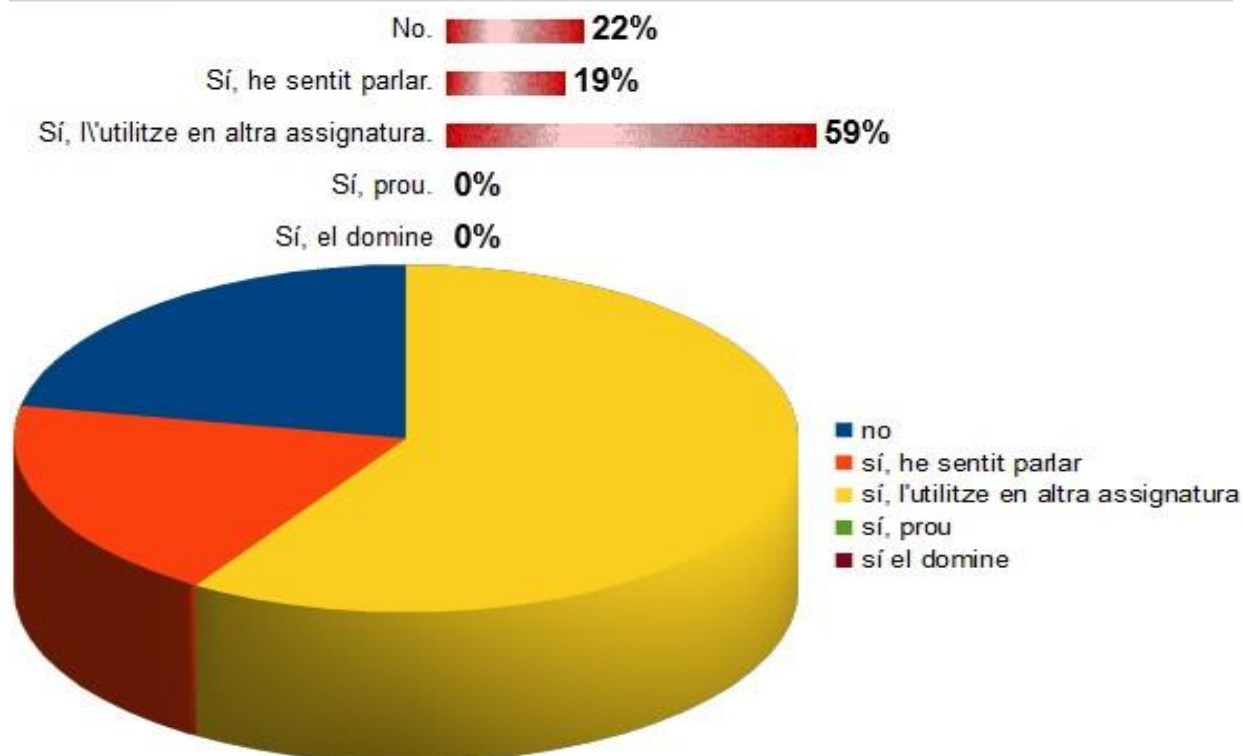
No sóc capaç de ficar-me en el lloc dels personatges que estudiem. **4%**

1.3 Enquesta: Competència digital dels alumnes.

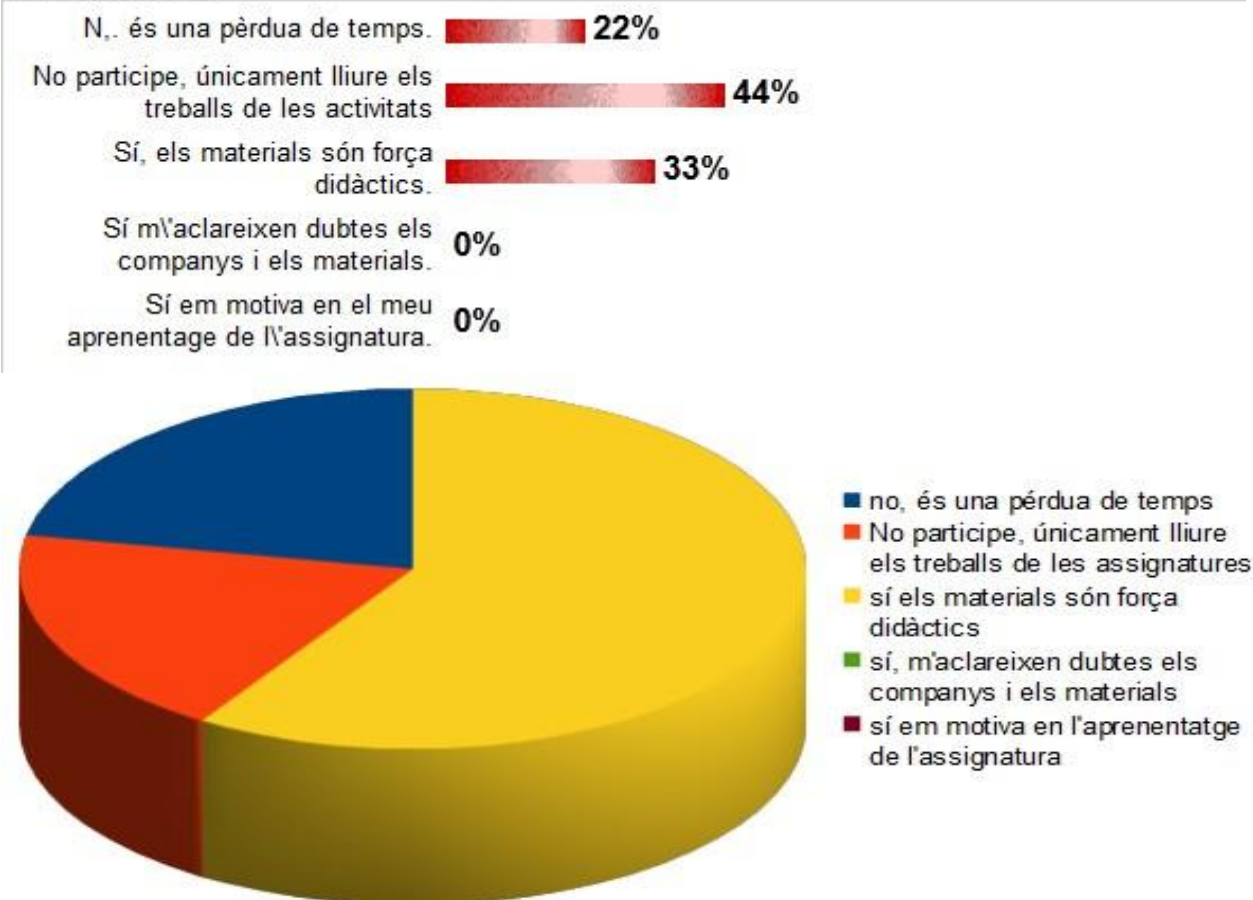
Coneixes moodle?

Votos totals: 27

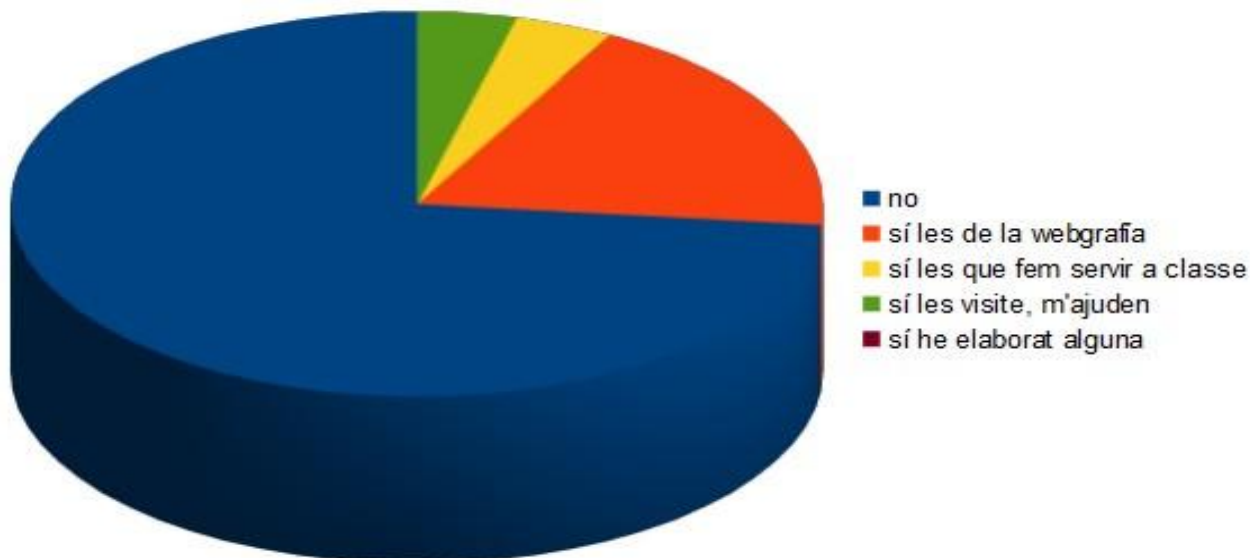
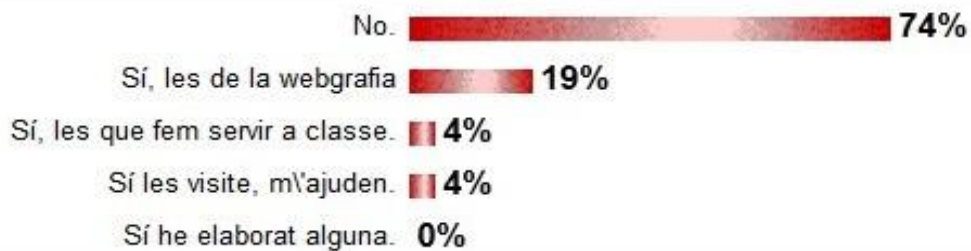
T'ajuden els recursos i els fòrums de moodle de les assignatures?

Votos totals: 27

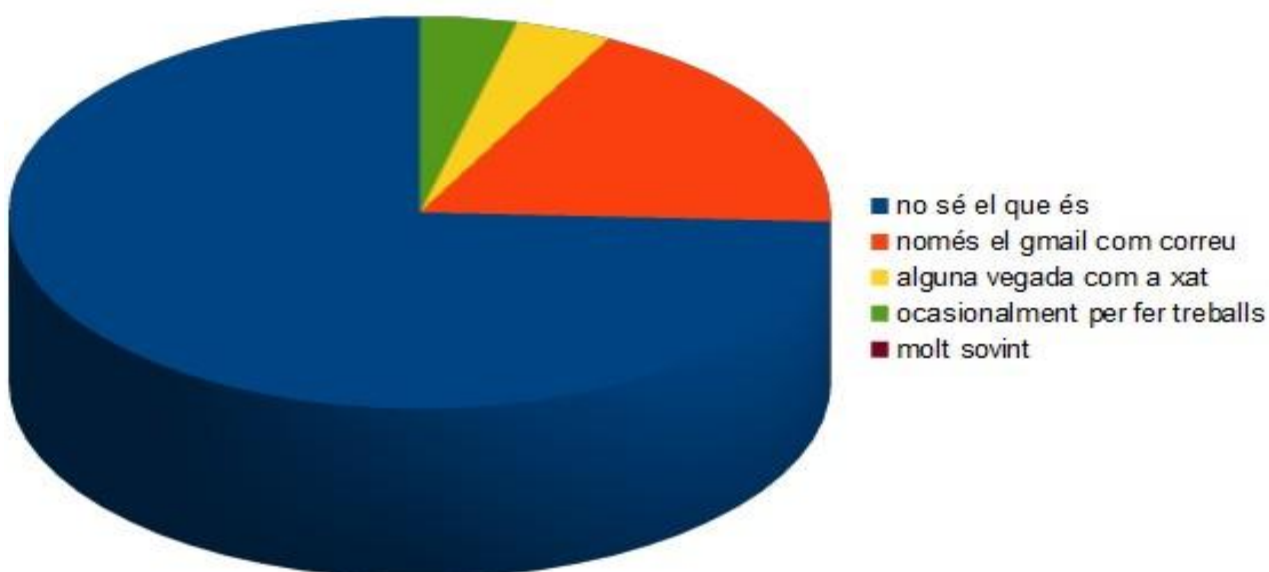
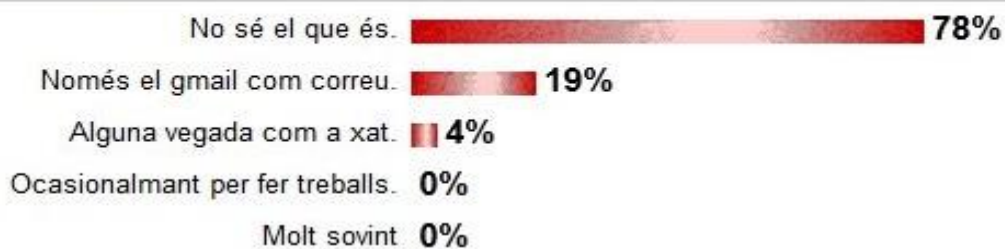
Coneixes les webquest?

Votos totales: 27

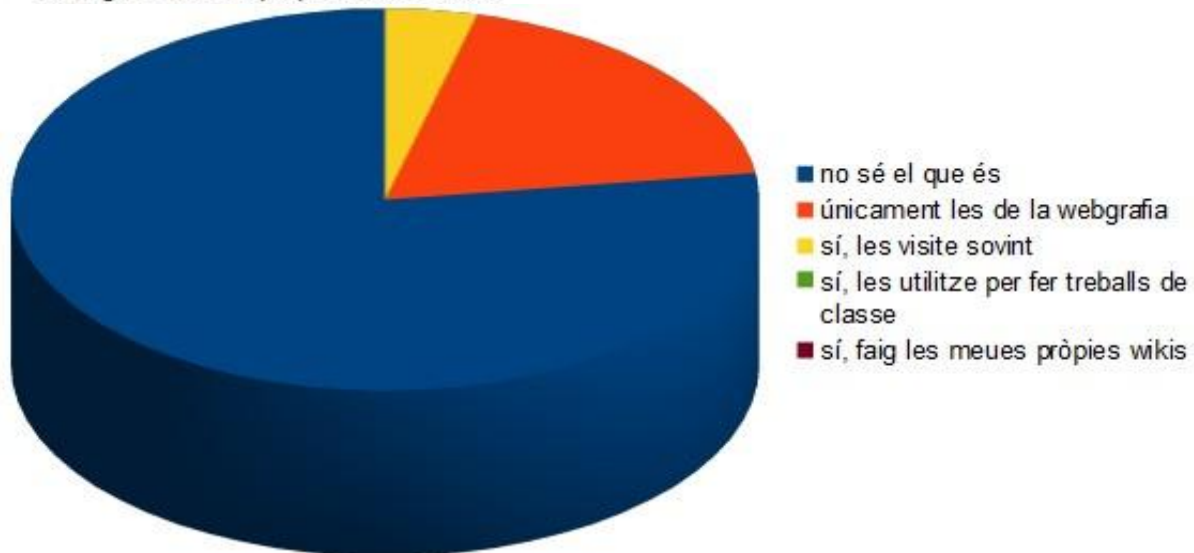
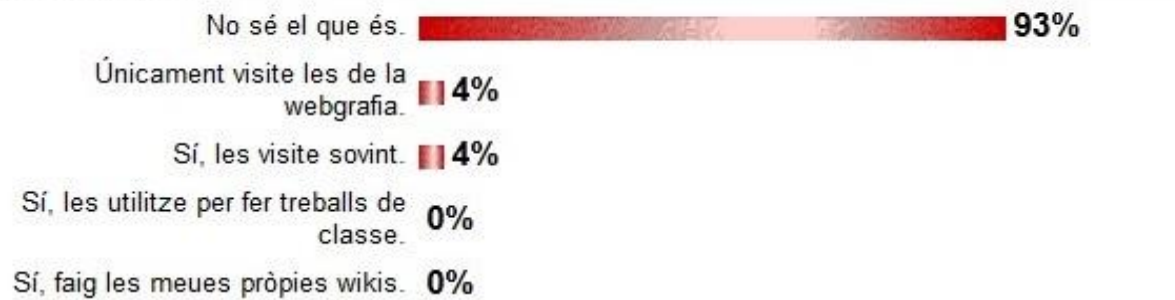
Utilizes el googledocs?

Votos totales: 27

Coneixes les wikis?

Votos totals: 27

2) L'altra element d'anàlisi que he emprat és l'entrevista als meus companys de departament, amb les següents respostes:

1. Què dificultats trobes en l'ensenyament de l'assignatura?

Company 1: la seua manca de comprensió imaginativa, no són capaços d'entendre que estudien el passat, a persones en un temps anterior. Veuen l'assignatura com la memorització dels continguts. No es tracta d'un problema únicament nostre, sinó de totes les assignatures en comú, per a ells és el mateix estudiar Història que Ciències o Castellà.

Company 2: als primers de l'ESO la idea de simultaneïtat els es complica d'entendre, així com les categories temporals. Entenen la història segons el desenvolupament del llibre el que va davant o darrere.

Company 3: Motivar-los i adaptar els coneixements al seu ritme d'aprenentatge, hi ha un desfasament entre el que diu el currículum, el que hem d'ensenyar i el que realment són capaços d'aprendre. La diversitat de les classes també dificulta ensenyar per a tots.

2. I quines són els principals problemes dels alumnes amb l'assignatura?

Company 1: avui en dia els alumnes no llegeixen, no comprenen i tampoc saben utilitzar el vocabulari de forma correcta, és un cercle viciós que dificulta comprendre i saber expressar-se.

Company 2: la comprensió del passat, no entenen l'evolució dels esdeveniments, com canvien les mentalitats amb les coses que passen. Estudien les etapes de forma inconnexa tal com les presenta el llibre. És més important per a ells la classificació en temes del llibre que en etapes. Pense que el coneixement històric es difícil, si han de comprendre i tindre també una visió crítica necessiten més hores de dedicació i esforç.

Company 3: els *bons alumnes*, aplicats, estudien de memòria sense entendre. Quan no recorden una paraula perd sentit la seua explicació. La resta no estan motivats però és un problema general que s'extén a altres assignatures i cursos.

3. Creus que són importants les TIC a l'educació? Com creus que poden ajudar al seu desenvolupament o millorar la comprensió de la matèria?

Company 1: sí són importants perquè avui en dia cada vegada formen més part de la realitat, i més la d'ells que utilitzen l'ordinador i el mòbil a tot hora.

Company 2: sí els ajuden molt, el llibre és molt teòric, però en canvi si veuen una pel·lícula sobre el tema els és més fàcil retenir informació i comprendre.

Company 3: són imprescindibles, per poder comprendre, permeten relacionar el que donem a classe amb l'actualitat i amb les notícies. A més la imatge té més poder de convicció que el que llegeixen i els ajuda a ordenar la informació, a situar-la en el temps.

4. Utilitzes les TIC a les teus classes? Quines? Fas servir el moodle del centre?

Company 1: sí els vídeos de la col·lecció *Memòria d'Espanya* i altres documentals. El moodle no l'utilitza.

Company 2: sí els powerpoints, vídeos amb el canó, informació de pàgines web i també el moodle.

Company 3: sí sobretot a l'assignatura d'Història de l'Art el canó. El moodle no.

5. Creus que la teua formació es suficient? I els mitjans del centre?

Company 1: no. Els mitjans del centre que utilitza són la televisió, el vídeo i l'aula d'audiovisuals.

Company 2: he fet un curs de moodle, però crec que és un el que va formant-se per si mateix dedicant moltes hores amb internet i experimentant a casa i classe. Sí els recursos del centre són suficient.

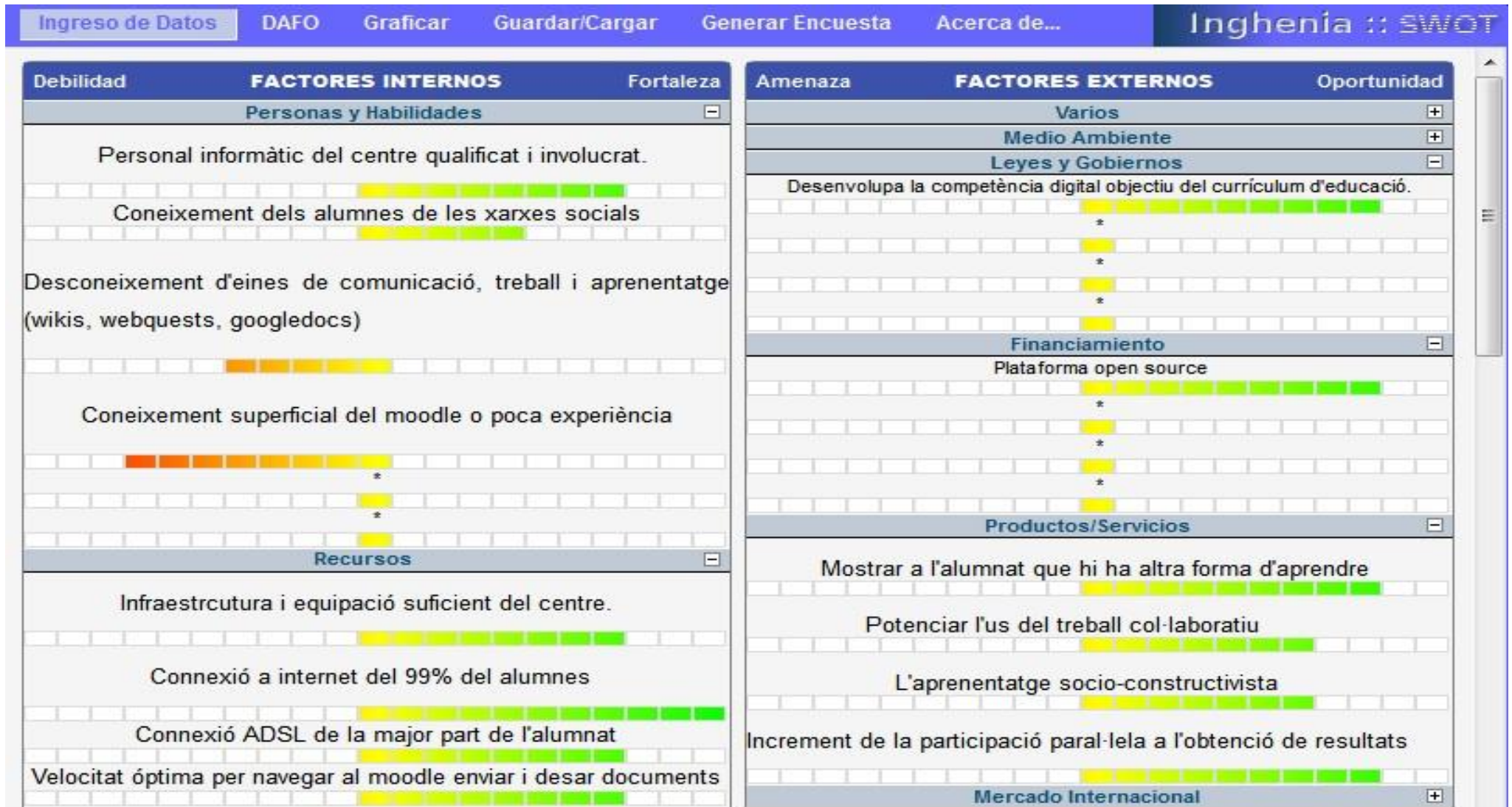
Company 3: sí no tinc problema per a l'ús que necessiten.

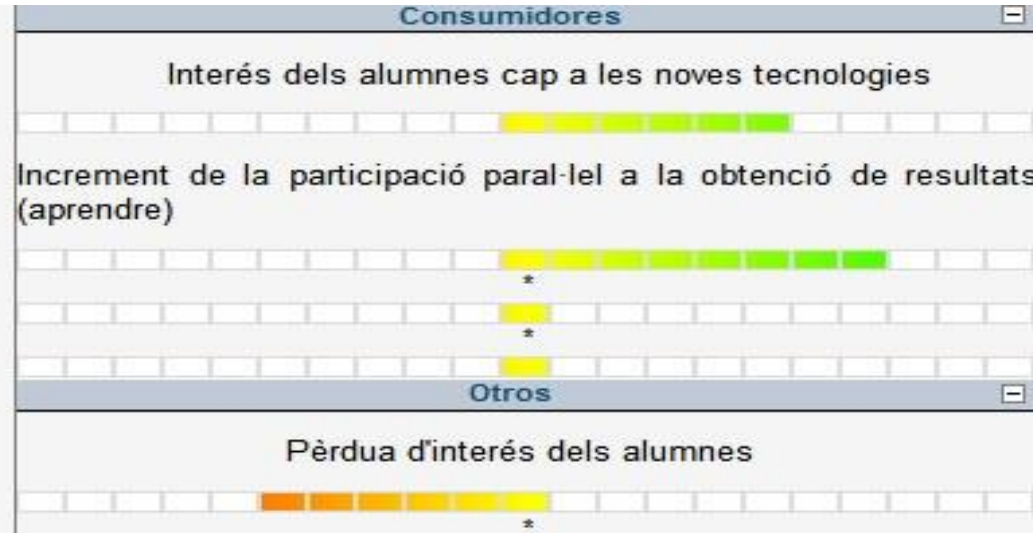
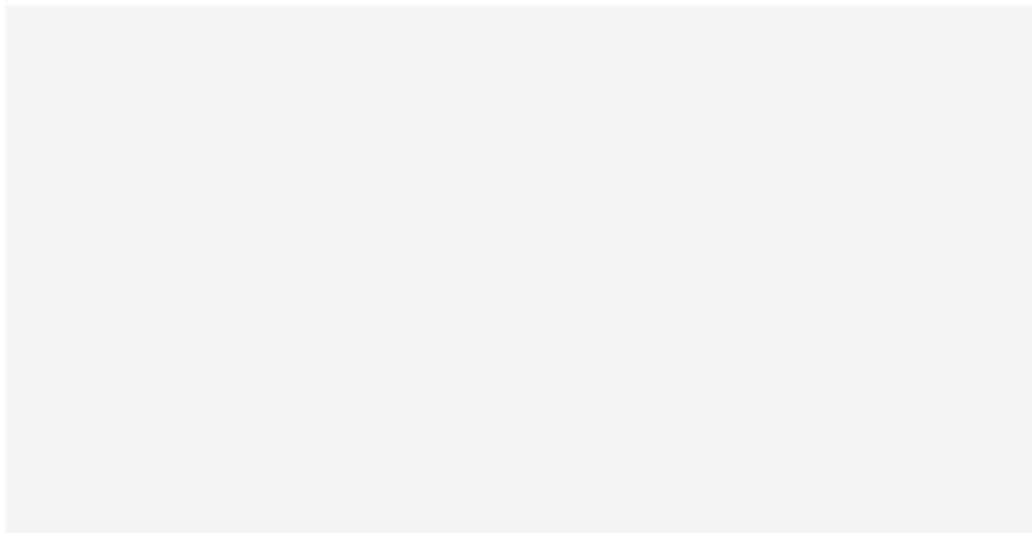
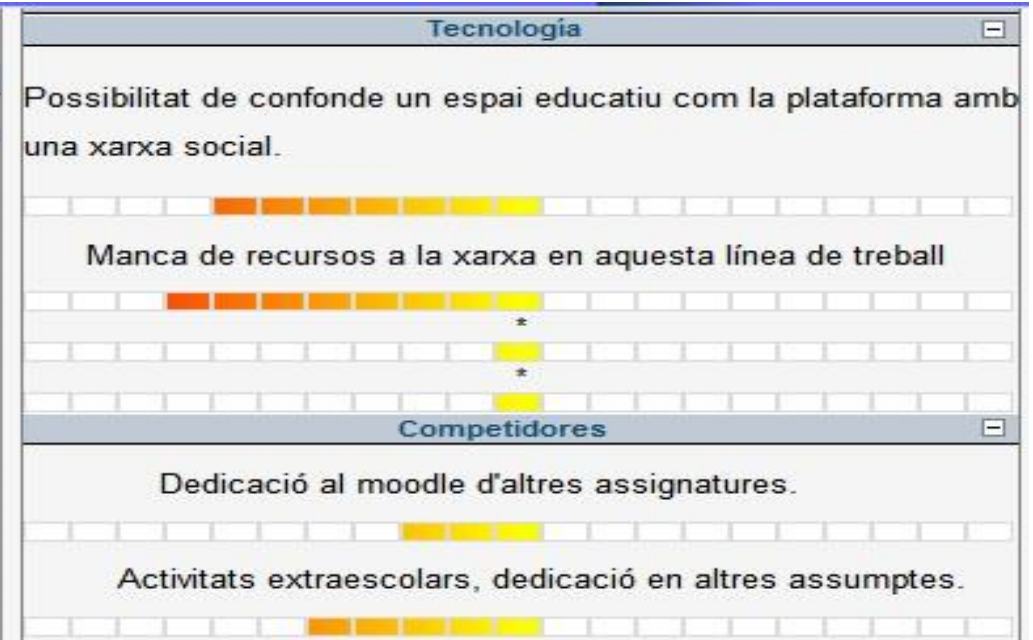
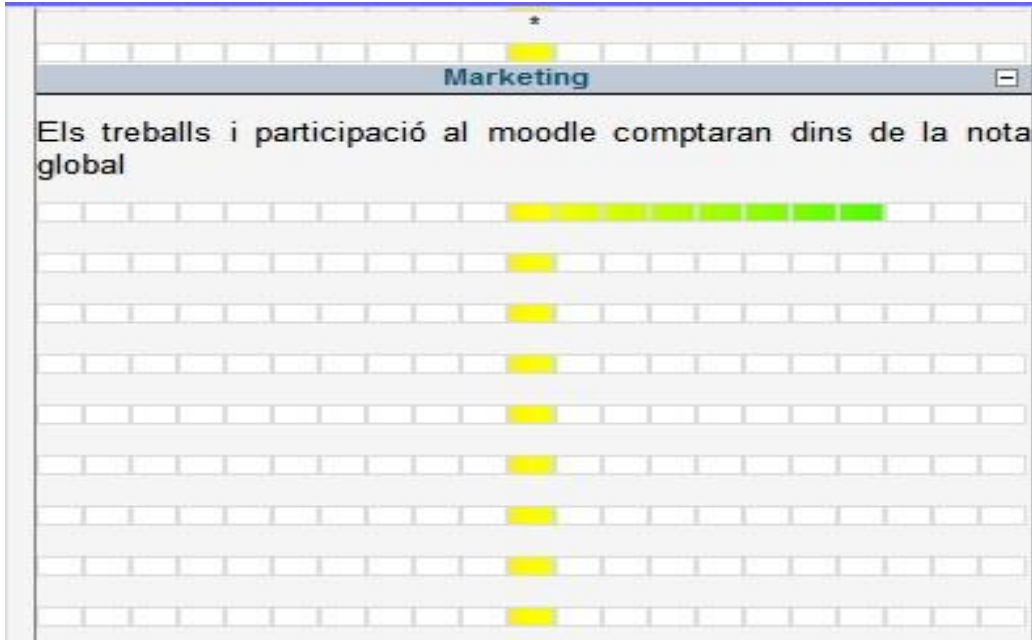
3) Informació sobre els recursos del centre, obtinguda amb les dades del PEC:

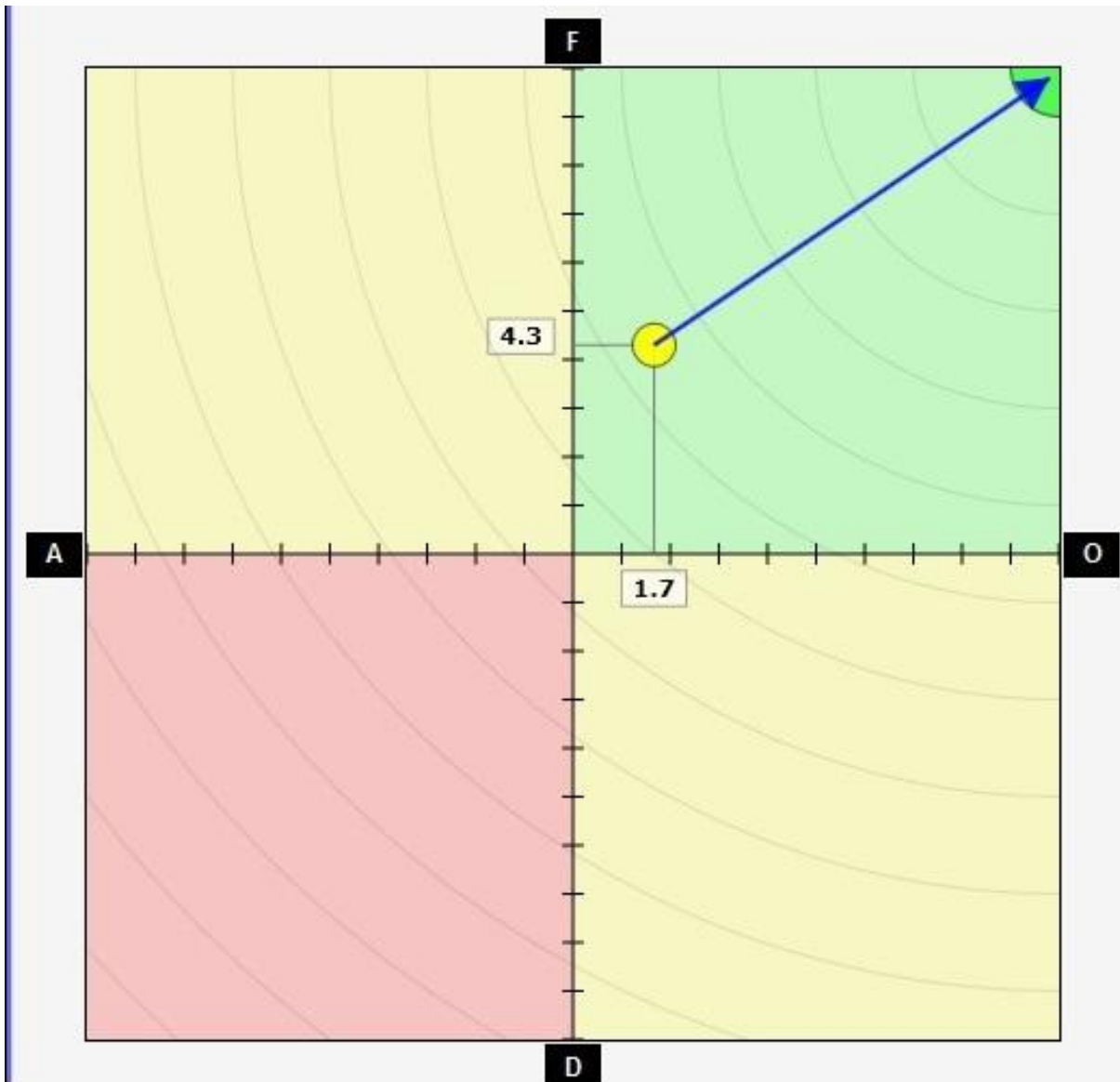
El centre compta amb 1 sala d'audiovisuals, 2 aules d'informàtica amb 50 ordinadors en cadascuna, 7 ordinadors a la sala de professors, 1 a cada departament, 1 a la biblioteca per cercar

informació, 1 aula mòbil d'informàtica (25netbooks i un punt d'accés wifi), connexió a totes les aules junt a un ordinador, 2 carros multimèdia mòbils, així com televisió i vídeo fixe a 6 aules, la plataforma moodle, pàgina web i un equip de tècnic informàtics.

ANÀLISI DAFO

El gràfic mostra la mitjana dels factors per a l'eix **DEBILITATS-FORTALESES** (eix vertical) i **AMENACES-OPORTUNITATS** (eix horitzontal). La **fletxa blava** indica el vector estratègic cap a la **situació òptima**, marcada amb el cercle verd en l'angle superior dret del diagrama.

La **situació actual** de l'organització es mostra amb cercle groc. Els objectivos estratègics que s'establisquen apuntaran a millorar la situació gradualment. Els cercles concèntrics serveixen per a visualitzar millor l'avanç al llarg del temps.

Les conclusions dels diferents instruments d'anàlisi en mostren els següents aspectes claus que fonamenten les futures tasques i decisions:

- ✓ Els alumnes **dediquen moltes hores a navegar per internet però el seu ús és lúdic**, pràcticament es redueix a les xarxes socials i videojocs, encara que guarden semblances (pujar arxius/fotografies, participar a fòrums, enviar missatges) amb el funcionament del Moodle, el que facilitarà el seu aprenentatge.
- ✓ Tant el centre com els alumnes **gaudeixen de mitjans de connexió i accés òptims** per a la viabilitat positiva del projecte.
- ✓ Existeix la concepció de l'assignatura com l'acumulació de coneixements (dates, esdeveniments, personatges) de fet la principal pàgina que visiten és viquipèdia una enciclopèdia virtual. No coneixen pàgines temàtiques de l'assignatura i no les utilitzen per estudiar. Les seues **tècniques d'estudis són els resums i esquemes** amb l'objectiu de resumir o sintetitzar la informació.
- ✓ Tenen dificultats per comprendre els textos. **No assimilen l'assignatura amb la tasca de l'historiador**, tampoc desenvolupen les seues tasques (cercar fonts, analitzar-les, interpretar-les) sinó que es basen en aprendre de memòria.
- ✓ L'alumnat **no té una percepció del Moodle com un taller on experimentar**, ni valora l'aprenentatge social, sinó que –en cas de tindre una experiència prèvia- l'entén com un banc de dades on es troben els materials per consultar.
- ✓ Malgrat els esforços l'ús de les noves tecnologies i **el seu aprofitament potencial no està normalitzat a les classes d'Història**.

6. ASPECTES CLAU DEL PROJECTE

Després d'analitzar les necessitats i mitjans de la institució, les demandes i característiques dels destinataris i així com el context, considerem que són essencials per a l'èxit del projecte els diferents aspectes:

1. **La infraestructura tecnològica del centre:** les aules d'informàtica, l'experiència prèvia amb la plataforma moodle -encara que només als nivells de cicles formatius i 2n de Batxillerat- la participació en el darrer any en un projecte d'aplicació de les noves tecnologies al centre, ens situa en una conjuntura molt favorable. **El suport de la institució**, no es limita a oferir-nos únicament l'accés als documents necessaris i a les instal·lacions, sinó també possibles i ràpides solucions en cas de sorgir un problema tècnic o qualsevol contingència.¹²
2. En un projecte centrat en els alumnes la seua **participació** és clau per obtindre resultats, se'ls atorga el protagonisme en el procés d'ensenyament, aleshores la seua **implicació** determinarà la consecució dels objectius. No obstant quan aquesta motivació no es done de forma intrínseca serem nosaltres els que crearem i despertarem la seua atenció, adaptant els materials als seus interessos, connectant els continguts temàtics amb els esdeveniments històrics actuals.¹³
3. Les estadístiques reflexen que **els alumnes compten amb ordinador i connexió a internet**, a més d'un nivell de competència digital suficient per iniciar-se en el domini de la plataforma. Aquesta base junt a la sessió presencial d'introducció i el fet de ser un curs presencial en el que qualsevol dubte es pot resoldre al dia següent facilita l'èxit del projecte, al donar una solució als entrebancs i dificultats que troven evitant la frustració i desmotivació.
4. I per últim **la motivació del docent és fonamental**, en aquest cas es tracta d'un projecte que il·lusiona, que aconsegueix plasmar una concepció didàctica de la història moderna basada

¹² L'únic problema que va sorgir al principi era que les notificacions dels missatges publicats al fòrum no arribaven als comptes de correu personal dels alumnes, el que hagués dificultat la interacció i que es creara el sentiment de comunitat, però va ser solucionat molt ràpidament pel coordinador TIC.

¹³ Un exemple el trobem al fòrum del tema 1 *La crisi de l'Antic Règim*, on vàrem obrir un tema de debat en el que demanàvem la seua opinió sobre els darrers esdeveniments a Europa, els canvis de govern a Itàlia i Grècia. Alguns polítics parlen amb aquesta imposició des de la UE d'un nou despotisme il·lustrat, aleshores volíem que manifestaren qualsevol opinió sobre el tema, i aprofundiren en el paral·lelisme entre el despotisme il·lustrat del segle XVII i els tecnòcrates i economistes situats en els governs intervinguts, al marge dels resultats de les urnes.

en reproduir la tasca de l'historiador, que l'alumne deixi de ser un mer receptor que còpia apunts, per a ser ara un investigador que descobreix. Fins a la irrupció de les noves tecnologies a les aules només s'aconseguia imitar el mètode històric treballant amb textos en paper, però ara les fonts històriques, que pot fer servir l'alumne, són des de documentals, pel·lícules, gràfiques, caricatures, obres d'art fins gravacions de testimonis orals. I a més interactuant amb elles i contrastant la informació amb gran facilitat d'accés, junt a tota una comunitat de persones que l'ajuden a ampliar el seu coneixement

7. OBJECTIUS DEL PROJECTE

Dins del projecte podem distingir l'objectiu general, els objectius específics i els complementaris.

Objectiu General:

Dissenyar un curs b-learning recolzat en un espai virtual d'interacció i aprenentatge social.

Objectius específics:

1. Analitzar les necessitats de la institució, dels alumnes i les demandes i problemes dels agents involucrats.
2. Confeccionar materials didàctics de qualitat, que inicien el debat, la reflexió, l'autoaprenentatge.
3. Desenvolupar activitats didàctiques de qualitat, que fomenten la interacció, l'autoaprenentatge i la col·laboració
4. Millorar la competència digital dels alumnes.
5. Crear un espai virtual d'interacció i aprenentatge social.
6. Reflexionar sobre els punts forts i febles del projecte, i el compliment dels seus objectius.
7. Publicar els resultats obtinguts.

Objectius complementaris:

- ❖ Potenciar l'empatia i comprensió imaginativa de l'alumnat.
- ❖ Desenvolupar la capacitat crítica i hermenèutica en el tractament de les fonts històriques mitjançant els materials (hipertext, multimèdia i hipermèdia)

8. PLANIFICACIÓ. DISSENY DEL PROJECTE. PLANIFICACIÓ DE TASQUES.

Aquesta és la planificació del projecte en les seues diferents tasques de execució. En primer lloc realitzarem tres enquestes a l'alumnat sobre què els agrada i desagrada de les classes d'Història, què dificultats troben, quina és la seua forma d'estudiar, i altres preguntes per saber quina és la seua competència digital. Al mateix temps, intercanviarem amb els companys de departament punts de vista sobre les dificultats que existeixen amb la didàctica de la Història i amb l'equip psicopedagògic sobre el perfil dels adolescents. Prèviament gràcies a la informació registrada al PEC sobre les instal·lacions del centre i una reunió amb el coordinador TIC, obtinguérem una visió encertada de les potencialitats i mitjans tecnològics de la institució educativa. Aquestes dades ens permeteren elaborar l'anàlisi DAFO per saber quines eren les necessitats de la institució sobre les que dissenyar el projecte.

El nostre projecte requereix una plataforma, un espai virtual d'aprenentatge, en aquest cas comptem amb la pròpia de l'IES L'Almadrava. Es tracta de moodle plataforma d'*open source*. És amb aquesta plataforma amb la que treballarem i per tant hem de pensar els materials, activitats, possibilitats de comunicació i disseny en *clau moodle*. Tenint present aquesta realitat la primera tasca que cal abordar abans de prosseguir és establir els criteris de qualitat dels materials idonis per al curs i l'alumnat, així podrem fer la selecció dels materials adients per a les unitats didàctiques i avaluar críticament el seu valor didàctic, comunicatiu i interactiu. Aquests passos ens serviran per l'elaboració de les activitats (preguntes al fòrum, lliurament d'activitats en línia, pujar arxius, respondre qüestionaris...)

Els materials que seleccionem no han de ser únicament aprofitables per a una determinada unitat didàctica, hem de pensar que els llibres divideixen el coneixement amb un determinat interès temàtic: l'Antic Règim, la Revolució Francesa, la Revolució Industrial, l'Imperialisme, etc. Es tracta únicament d'una forma arbitrària d'organitzar el saber, en la realitat les connexions entre una i altra època o tema són constants i transversals, per tant un mateix material pot servir-nos per diverses unitats temàtiques. Tradicionalment es presenten temàticament aïllats, però en aquest nou escenari(EVA) están **integrats**, el coneixement no es pot dividir en compartiments estancs (impermeables), com fan els llibres de text als apartats monotemàtics (economia, societat, cultura, política), ara es pot superar aquesta barrera amb les potencialitats de la xarxa, l'anomenat efecte onada desborda la concepció tradicional de material, en tant que **interconnexionen** diferents camps del saber.

La **reusabilitat** serà altre dels criteris que caldrà tindre present en l'elecció dels materials. Sens dubte es tracta d'un valor interessant, que ens permetrà estalviar temps i aconseguir fer veure a l'alumne la idea de simultaneïtat a la història, ja que si un mateix document, com la regulació de la jornada de treball en vuit hores, ens permet aprofundir en el tema 5 en la història del dret laboral, també més endavant en el tema 7 en l'evolució del moviment obrer, i en la intrahistòria de la vida quotidiana, haurem aconseguit superar les barreres organitzatives ahistòriques dels manuals d'Història. D'altra banda no podem oblidar quin és el principal avantatge "tecnològic" que ofereix l'ordinador front al llibre: la capacitat de representabilitat i de simulació, aleshores els materials tenen que anar més enllà de la tinta escrita, i ser imatges, vídeos, fragments de pel·lícules, documentals, cançons, fonts de testimonis orals, etc. amb al finalitat de poder emular l'ofici de l'historiador.

No hem de limitar la selecció de materials als audiovisuals, ja que també comptem amb diferents formes de presentar i organitzar els materials, un powerpoint o els mapes conceptuals interactius són un exemple. Els materials també obrin portes a noves formes d'aprendre, un simple hipertext ofereix la possibilitat de navegar transversalment pels diferents nuclis temàtics, d'aprofundir en les diferents qüestions o de forma més complexa un paquet SCORM. D'aquesta forma l'alumne ja no és un espectador, sinó que s'involucra en la recerca del coneixement, aleshores els materials han d'aconseguir despertar la **participació** i **interactivitat** de l'alumne oferint camins, itineraris de coneixement que permetran a l'alumne desenvolupar el seu propi aprenentatge: *el recursos multimèdia no han de ser un valor afegit al format convencional del material, sinó que hauran de respondre a una lògica que faciliti la participació de l'usuari en la construcció del coneixement mitjançant l'elecció de rutes específiques.*¹⁴ En aquest sentit un recurs que a les aules tradicionals els motiva és el vídeo, però cal pensar que l'atenció cap a la pantalla decau de forma directament proporcional al pas del temps, per tant no poden ser vídeos llargs, màxim deu minuts, tenen que centrar l'aspecte concret que volem destacar.

I per últim malgrat ser aquestes una sèrie d'orientacions sobre els materials, perquè l'alumnat s'aproxime amb interès i motivació, el valor fonamental del material cal inserir-lo dins de l'objectiu pedagògic que perseguim, *abans d'utilitzar-ne un, s'ha de plantejar una estratègia que prevegi, d'una part, quin és l'objectiu de l'aula, i d'una altra, quina disponibilitat tenim per "emplenar" el recurs i fer-ne el seguiment.*¹⁵

Fins ara hem valorat els materials existents i la forma en la que els trobem organitzats, però

¹⁴ GISBERT CERVERA, M. et alii (2007) *Conceptualització de materials multimèdia*, FUOC; Barcelona, pàg16.

¹⁵ MASIÀ FORNOS, R *Una introducció a l'ús d'eines de lliure accés per a la creació de cursos virtuals*, Barcelona; FUOC.

en aquesta plataforma comptem amb el glossari, la lliçó o la base de dades col·laborativa, formes de “crear” nous materials per als nostres alumnes.

A tall de cloenda aquesta tasca de selecció de materials estarà guiada pels següents criteris d’avaluació: reusabilitat, motivadors, integradors, interconnectats, fomentadors de la interacció, de l’autoaprenentatge, diversitat (audiovisuals, textuais, multimèdia) sense oblidar la nostra concepció didàctica: el socioconstructivisme. I lògicament quan creem nous materials *ex novo* o a partir dels existents els nostres objectius seran els mateixos.

Les activitats que elaborem segueixen els mateixos criteris que els materials, seria difícil i un error concebre les dues tasques com independents, però en aquest cas la comunicació, el *feedback* entre els alumnes, o la seua col·laboració grupal cobren major rellevància en pro d’un aprenentatge constructivista-connectivista.

Com elaborar activitats atractives i aconseguir aprenentatges significatius? En aquest sentit en els darrers anys les dues grans aportacions de la historiografia a la didàctica de la Història són la microhistòria i la història oral. Són les històries quotidianes i contades en primera persona les que de veritat arriben, i desperten l’empatia. No comptem amb testimonis orals de la època, però sí amb relats de diaris personals dels obrers o dels personatges de les novel·les de Charles Dickens, elements que ajuden a transportar l’alumne al món dels inicis de la Revolució Industrial. Retroalimentem la comprensió imaginativa del passat en la mesura en que els alumnes són capaços d’escoltar històries però també de compendre en quin moment varen viure els personatges, en quin context i quines preocupacions tenien. El següent pas és a la inversa adquirir el paper del narrador i ser ells qui redacten i es fiquen a construir, per il·lustrar una visió del passat, així la redacció de biografies o relats personals sobre l’època en els que es fiquen en la pell d’un noble o obrer, és una de les activitats que desenvoluparem en el curs.

Com hem dit abans han d’emular la tasca de l’historiador, experimentar els mals de cap que pot trobar un historiador, per això realitzaran un informe sobre les causes de la Revolució Industrial al principi de la unitat, faran front a aquest problema sense saber què passos seguir, o com diu Jonassen enfrontant-se a un *problema mal estructurat*.¹⁶ No tindre un camí establert per resoldre’l, ni unes pautes -com podria ser qualsevol activitat o preguntes sobre un text, com ocorre en un llibre tradicional- desperta capacitats creatives i actituds emprenedores. No obstant pensem que en la xarxa està el mitjà per poder trobar les respostes i camins, amb l’accés a les múltiples fonts

¹⁶ JONASSEN, D.H. I TESSMER, M.(1996) “An outcomes-based taxonomy for instruccional systems design,evaluation, and research”. *Training Research Journal*, 2, 11-46.

d'informació. La versatilitat, tant dels materials hipermèdia com de cercar lliurement en un simple navegador, obri un ventall de possibilitats inexcrutables i d'anar "picoteando".¹⁷Aquest maremàgnum de fonts els fa haver de discernir i discriminar la informació, tal com fa l'historiador, per després elaborar el discurs històric argumentant i basant-se en les fonts.

Però el mal de cap més gran amb el que s'enfronta l'historiador és que darrere de la història hi ha sentiments, el que dificulta i molt la seua objectivitat, amb la responsabilitat de decidir i enfrontar-se a dilemes moral. Aquests són els problemes més *mal estructurats*, sobretot *perquè no hi ha cap solució que sigui acceptable per a una part important de les persones, els dilemes són situacions socials complexes amb perspectives conflictives, i normalment són els problemes que creen més perplexitat*.¹⁸Si recordem les enquestes, els nostres alumnes no eren capaços d'empatitzar amb els seus avantpassats, per tant aquesta mancança és un dels reptes de les activitats. Així les activitats contemplen com un dels objectius, que es fiquen en la pell dels avantpassat com ocorre a la unitat 1 on redacten un diari personal des de la visió i situació social d'un camperol, noble o membre del clergat, o elaborar el discurs dels diferents estaments socials als Estats Generals durant la Revolució Francesa. Aquests tipus d'activitats demanen més implicació i capacitat de persuasió, i per tant el residu cognitiu en ells serà major, ja que és viu amb més emoció. L'elaboració d'històries és un recurs que aferma els seus coneixements, *aquestes històries poden funcionar com substitutiu de l'experiència directa. Si assumim que prenem de les experiències, hauríem de ser capaços d'aprendre de les històries que expliquen experiències. Algunes persones creuen que escoltar històries és equivalent a experimentar els fenòmens un mateix*.¹⁹

Els criteris de les activitats són clarament el foment de l'empatia, de la participació i interacció, d'aprenentatges significatius... però no basta amb complir uns ítems, sinó que cal avaluar-les en conjunt amb els materials, pert tal que hi hagi coherència entre tots dos.

En quant als recursos, gaudim dels necessari per portar a terme aquest projecte sense tindre que realitzar cap esforç la institució: la plataforma d'*open source* moodle, amb la que treballa el centre des de l'any 2009; la reunió inicial per explicar el seu funcionament es celebrarà a la sala d'ordinadors únicament tenint en compte la seua disponibilitat horària i no suposarà cap despesa, i per últim en un projecte petit com aquest és la mateixa persona la que desenvolupa les tasques per engegar el curs, cal pensar que les hores de preparació de l'assignatura permeten dedicar-se a aquest

¹⁷ COLL, C. (2003) "La potencialidad de las tecnologías de la información y de la comunicación para el aprendizaje" en *Psicología de la educación*. Barcelona. UOC , pàg.16.

¹⁸ JONASSEN, D.H. I TESSMER,M (1996) *op.cit* pp. 40-41

¹⁹ JONASSEN, D.H. (2008) *Processos d'aprenentatge mitjançant les TIC*, Barcelona: FUOC, pàg 7. JONASSEN, D.H, PECK, K., & WILSON, B. (1999). *Learning With Technology: A Constructivist Perspective*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

assumpte: *In a small or medium-sized e-learning project, some individuals will be able to perform multiple roles. When an e-learning course is completely designed, developed, taught, and managed by a single individual, it is clear that the same individual has performed the role of content expert, instructional designer, programmer, graphic artist, project manager, etc.,*²⁰ de fet la majoria de cursos on line, son fruit de la virtualització del curs presencial portada a terme pel propi professorat, *with some knowledge of instructional design, many instructors can design their own online courses,* encara que cal suport tècnic, en aquest cas el coordinador TIC del centre, té entre les seues funcions i reconegut en l'horari donar ajuda als professors.²¹

Com hem assenyalat abans, malgrat els coneixements dels nostres alumnes, cal celebrar una reunió prèvia presencial sobre l'ús de la plataforma. Una vegada explicat el funcionament de la plataforma ens trobarem en condicions d'aplicar la unitat de prova (prototipatge) la que caldrà avaluar: els pros, contres i la resposta de l'alumnat amb aquest primer assaig. Després d'aquesta experiència i reflexió seguirem amb la implementació completa del curs Moodle. Encara que obtinguérem èxit amb la prova(prototipatge) tornarem a avaluar el procés d'ensenyament/aprenentatge fins el moment: la resposta dels alumnes, participació (hores connectats, regularitat, participació)

Amb les conclusions que obtindrem, podrem realitzar l'informe final del projecte, basant-nos en l'experiència empírica i l'observació.

²⁰ KHAN, B. (2004). *The People-Process-Product Continuum In E-Learning: The E-Learning P3 Model*. *Educational Technology*, vol. 44, 5. 33-40. Disponible el 5/1/2012 a: <http://www.bookstoread.com/etp/elearning-p3model.pdf>

²¹ KHAN, B(2004) *ibidem*, pàg 36: "an instructional designer is generally involved during the content development process, whereas services from a technical support person are mostly needed during the content delivery stage"

UNITAT DIDÀCTICA	OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACTIVITATS	TEMPORALITZACIÓ
1. La crisi de l'Àntic Règim	1. Millorar la competència digital. 2. Potenciar la relació dels alumnes amb la plataforma	1. Conèixer les causes de la fallida de l'Àntic Règim. 2. Comprendre les principals fons històriques de l'època.	1.Entra al moodle, canviar i personalitzar el seu perfil. 2.Envia un missatge a un company.	10-16 octubre
2. La Revolució Francesa	1.Fomentar la comunicació asíncrona entre els alumnes. 2. Potenciar la relació dels alumnes amb la plataforma	1.Explicar les principals etapes de la Revolució Francesa. 2.Raonar les seues opinions sobre els principals debats historiogràfics. 3.Empatitzar amb els diferents estaments socials.	1.Escriu un quadern de queixes, representant als tres estaments i lliurar-lo pujant un arxiu. 2.Participa als diferents fils del fòrum del tema	17 octubre-6 novembre
3. Liberalisme i Nacionalisme. Les revolucions burgeses	1.Millorar la seua competència digital i autonomia. 2. Dominar les potencialitats de la plataforma.	1.Explicar els punts claus de la ideologia liberal i del nacionalisme. 2.Situar les fons en el context històric i classificar-les.	1.Lliurament d'un comentari de fons històriques, a partir dels documents que es penjen a l'EVA.	7 novembre- 20 novembre
4. La Revolució Industrial Unitat de prototipatge	1.Fomentar un espai de comunicació. 2.Crear un espai per a l'autoaprenentatge. 3.Aprofundir en el coneixement dels recursos de la plataforma.	1.Reconèixer els principals descobriments en el procés industrialitzador. 2.Ordenar les fases del procés industrialitzador. 3.Identificar les principals ideologies del moviment obrer.	1.Participa d'un fòrum temàtic. 2. Lliurament d'una activitat en línia."Causes de la Rev. Industrial"i "Com viu el proletariat" 3.Cerca informació a la xarxa i conforma una base de dades sobre el tema. 4.Respon al fòrum les qüestions plantejades.	21 novembre - 9desembre

5. L'Imperialisme.	1.Millorar la competència digital del alumne. 2.Aprofundir en el coneixement i ús de la plataforma.	1.Explicar el mapa de l'expansió colonial. 2.Comparar els dominis dels imperis d'ultramar.	1.Comenta el mapa d'Àfrica al segle XIX i lliurar-lo per la plataforma. 2.Cerca informació a la xarxa i conforma una base de dades sobre el tema.	10 desembre- 7 gener
6. La I Guerra Mundial.	1. Fomentar el treball col·laboratiu. 2. Utilitzar les eines 2.0. 3. Aprofundir en el coneixement i ús de la plataforma.	1. Identificar els bàndols enfrontats. 2. Explicar les causes i conseqüències de la Gran Guerra.	1. Cerca d'informació a la xarxa i conforma una base de dades sobre el tema. 2. Lliurament d'un mapa conceptual sobre el tema amb les eines 2.0. 3. Realització d'una wiki col·laborativa.	7 gener-21
7. La Revolució Rusa	1.Fomentar un espai de comunicació. 2.Crear un espai per a l'autoaprenentatge. 3.Aprofundir en el coneixement dels recursos de la plataforma.	1. Explicar les causes de la Revolució. 2. Distinguir els bàndols i la seua ideologia. 3. Relacionar la impremta de la Revolució Rusa i la seua influència.	1.Participa a les preguntes del fòrum. 2.Cerca informació a la xarxa i conforma una base de dades sobre el tema.	21 gener-7 febrer
8. La crisi d'entreguerres	1.Fomentar un espai de comunicació sincrònica. 2.Aprofundir en el coneixement dels r	1. Explicar el crack de la Borsa de 1929. 2. Desenvolupar críticament les mesures del <i>New Deal</i> .	1. Participació al xat. 2. Elaborar un comentari de la gràfica penjada a l'apartat materials.	7 febrer – 26 febrer
9. Feixismes i democràcies	1. Fomentar un espai de comunicació sincrònica. 2.Crear un espai per a l'autoaprenentatge. 3.Aprofundir en el coneixement dels recursos i eines 2.0	1. Identificar els principals trets de la ideologia feixista. 2. Comprendre l'ascens dels feixismes dins de la crisi de les democràcies. 3. Explicar els debats sobre els feixismes i totalitarismes.	1. Participació al xat. 2.Cercar informació a la xarxa i conforma una base de dades sobre el tema. 3.Elabora un mapa conceptual sobre el feixisme.	27 febrer – 15 marzo

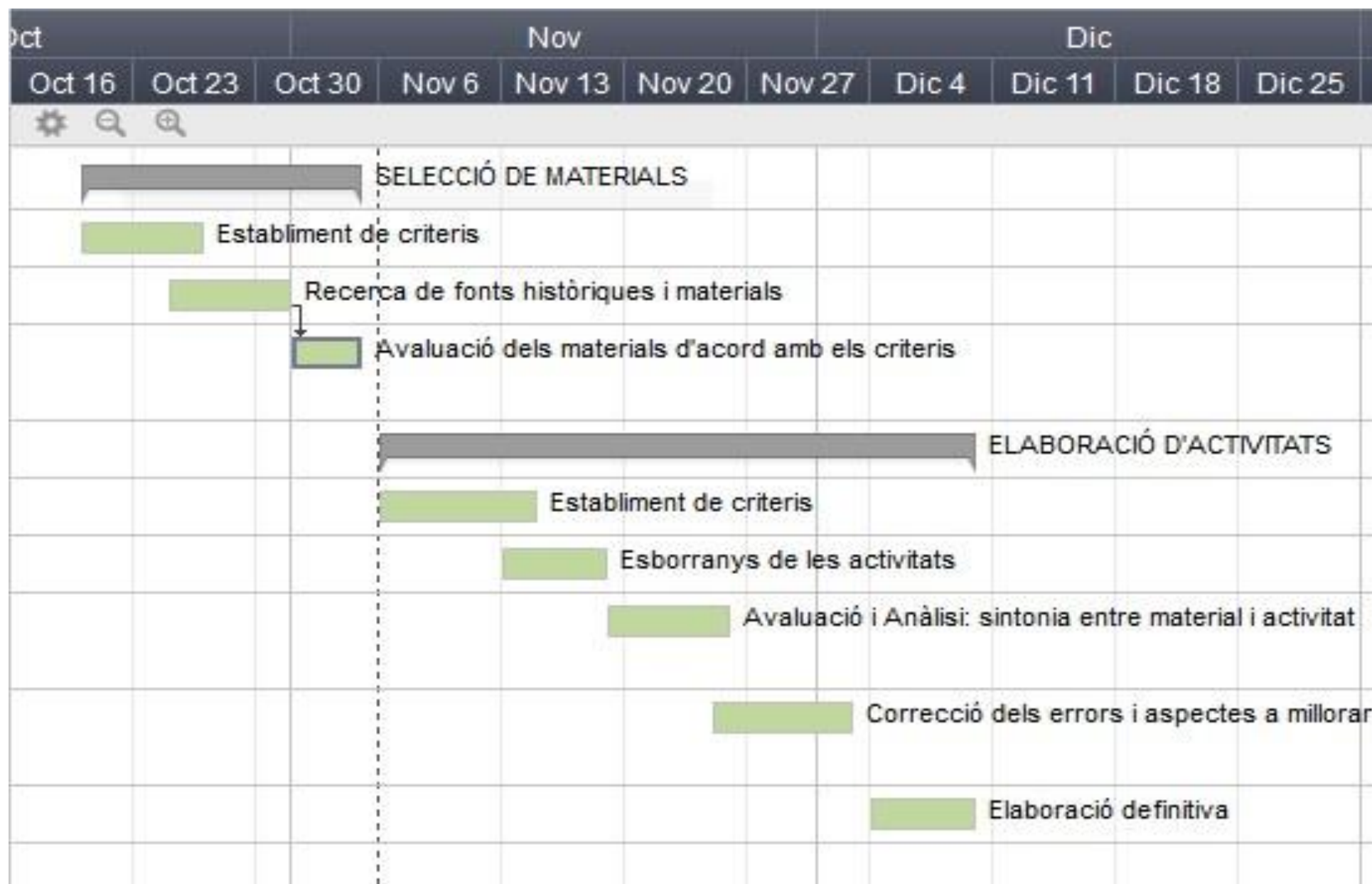
10. La II Guerra Mundial.	1. Fomentar el treball col·laboratiu. 2. Utilitzar les eines 2.0.	1. Explicar les causes i conseqüències de la guerra. 2. Analitzar el nou ordre mundial: l'ONU.	1.Elaboració un eix cronològic sobre l'evolució de la guerra. 2. Realització d'una wiki col·laborativa.	15 març-30 març
11. La Guerra Freda.	1.Fomentar un espai de comunicació. 2Crear un espai per a l'autoaprenentatge. 3.Aprofundir en el coneixement dels recursos i eines 2.0	1.Distinguir els bàndols i la seua ideologia. 2.Comparar els fonaments econòmics, polítics i socials del comunisme i del capitalisme.	1.Participació al fòrum del tema. 2.Realització d'un vídeo explicatiu de la Guerra Freda.	16 març-28 març
12. Descolonització d'Àsia i Àfrica	1. Fomentar el treball col·laboratiu. 2. Aprofundir en el coneixement dels recursos i eines 2.0	1. Explicar la ideologia nacionalista. 2. Desenvolupar el procés polític i social d'independència dels països asiàtics i africans.	1.Realització d'una wiki col·laborativa. 2.Cerca informació a la xarxa i conforma una base de dades sobre el tema.	29 març-12 abril
13. El socialisme real.	1. Fomentar un espai de comunicació. 2Crear un espai per a l'autoaprenentatge. 3.Aprofundir en el coneixement dels recursos de la plataforma.	1.Analitzar el model socialista xinès. 2.Explicar l'evolució del socialisme des de la Segona Guerra Mundial.	1. Participació al xat i fòrum del tema. 2.Cerca informació a la xarxa i conforma una base de dades sobre el tema.	13 abril-21 abril
14. Desenvolupament capitalista: EEUU i Japó	1.Fomentar un espai de comunicació. 2Crear un espai per a l'autoaprenentatge. 3.Aprofundir en el coneixement dels recursos de la plataforma.	1.Comparar el procés industrialitzador d'EEUU i Japó. 2. Analitzar la relació entre el capitalisme i el poder polític.	1.Participació al fòrum del tema. 2.Realització d'un vídeo explicatiu del capitalisme.	22 abril-30abril

16. La construcció d'Europa	1. Fomentar el treball col·laboratiu. 2. Aprofundir en el coneixement de la plataforma moodle.	1. Conèixer els països de la UE i les principals institucions. 2. Analitzar els reptes i problemes de la UE.	1. Realització d'una wiki col·laborativa. 2. Cercar informació a la xarxa i conforma una base de dades sobre el tema.	1 Maig-14 maig
17. Iberoamèrica contemporània	1. Millorar la competència digital. 2. Fomentar un espai de comunicació virtual.	1. Explicar l'evolució social, política i econòmica del països d'Amèrica Llatina. 2. Analitzar els reptes i problemes.	1. Lliurament d'un assaig crític sobre l'actualitat d'Amèrica Llatina. 2. Participació al fòrum.	15maig-30maig
18. La societat global del SXXI	1. Millorar la competència digital. 2. Fomentar el treball col·laboratiu. 3. Utilitzar les eines 2.0	1. Explicar la importància de les TIC i el seu paper en la societat de la informació i el coneixement. 2. Exposar la informació amb l'ajuda de les eines 2.0. 3. Compendre el concepte globalització en la seua vessant política i cultural.	1. Elaboració d'un informe conjunt amb google.docs, sobre els avanços en la societat del coneixement. 2. Realització d'un mapa conceptual o powerpoint sobre el tema.	1 juny-10 juny
19. El nou ordre internacional	1. Fomentar un espai de comunicació virtual. 2. Crear un espai per a l'autoaprenentatge. 3. Aprofundir en el coneixement dels recursos de la plataforma	1. Reconèixer els principals focus de conflicte. 2. Explicar el paper de les organitzacions supranacionals i organismes internacionals.	1. Participació al fòrum i xat. 2. Elaboració d'un assaig sobre els conflictes internacionals.	11juny-20juny

Taula N°1. Programació de les unitats didàctiques.

EL MOODLE A LA CLASSE D'HISTÒRIA (Ver solamente)

		  ELABORACIÓ D'UNA UNITAT DIDÀCTICA. PROTOTIPATGE	Fecha de inicio	Fecha de finalizaciór	Duración	Asignado a
1		 SELECCIÓ DE MATERIALS	20/10/11	04/11/11	12	Rafa Olmos
2		Establiment de criteris	20/10/11	26/10/11	5	Rafa Olmos
3		Recerca de fonts històriques i materials	25/10/11	31/10/11	5	Rafa Olmos
4		Avaluació dels materials d'acord amb els criteris	01/11/11	04/11/11	4	Rafa Olmos
5		 ELABORACIÓ D'ACTIVITATS	06/11/11	09/12/11	26	Rafa Olmos
6		Establiment de criteris	06/11/11	14/11/11	7	Rafa Olmos
7		Esborrany de les activitats	13/11/11	18/11/11	6	Rafa Olmos
8		Avaluació i Anàlisi: sintonia entre material i activitat	19/11/11	25/11/11	6	Rafa Olmos
9		Correcció dels errors i aspectes a millorar	25/11/11	02/12/11	6	Rafa Olmos
10		Elaboració definitiva	04/12/11	09/12/11	6	Rafa Olmos
11						

Octubre - Noviembre 2011

1 mes

Navigation sidebar with icons for print, save, undo, redo, calendar view, settings, and other functions.

Summary calendar for October and November 2011.

Octubre 2011						
D	L	M	M	J	V	S
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Noviembre 2011						
D	L	M	M	J	V	S
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3

Domingo	Lunes	Martes	Miércoles	Jueves	Viernes	Sábado
Octubre 16	17	18	19	20 SELECCIÓ DE MATI Establiment de crite	21	22
23	24	25 Recerca de fonts hi	26	27	28	29
30	31	Noviembre 1 Avaluació dels mati	2	3	4	5
6 ELABORACIÓ D'AC Establiment de crite	7	8	9	10	11	12
13 Esborrany de les z	14	15	16	17	18	19 Avaluació i Anàlisi:

Inicio

Vea y organice todas sus hojas.

Noviembre - Diciembre 2011

1 mes

Navigation icons: Home, Print, Refresh, Undo, Redo, List, Grid, Calendar, Settings, Add, Download, Calendar icon.

Noviembre 2011						
D	L	M	M	J	V	S
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Diciembre 2011						
D	L	M	M	J	V	S
			1	2	3	
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Domingo	Lunes	Martes	Miércoles	Jueves	Viernes	Sábado
Noviembre 13 Esborranys de les a	14	15	16	17	18	19 Avaluació i Anàlisi:
20	21	22	23	24	25 Correcció dels erro	26
27	28	29	30	Diciembre 1	2	3
4 Elaboració definitivi	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17

La unitat didàctica sobre la que realitzarem el prototipatge és la unitat 4 *La Revolució Industrial*. Abans de continuar cal assenyalar que tal com van reflectir les enquestes i sondeigs a la fase d'anàlisi el nostre alumnat no està capacitat per a participar i resoldre amb autonomia les qüestions plantejades a la plataforma moodle, aleshores durant les tres primeres unitats didàctiques han tingut el curs obert per poder accedir als materials, editar el seu perfil, enviar missatges als companys, i anar familiaritzant-se amb el coneixement de la plataforma. Així mateix també s'han realitzat tasques vinculades específicament a l'assignatura com participar als fòrums o lliurar treballs.

Aquest mes d'octubre ha sigut per a ells d'adaptació al moodle, i per solucionar entrebancs tècnics, ja que molts tenien problemes amb les contrasenyes per poder entrar. Encara que hi ha programada una classe presencial per explicar la plataforma i alguns aspectes, he preferit que prèviament foren ells els qui entraren i experimentaren, com qui descobreix alguna cosa nova, despertant-se tant la sorpresa i l'interés com també de vegades la frustració. Després d'aquest aclimatament i de la sessió presencial, ens trobem en una situació idònia per portar a terme la unitat de prototipatge i poder avaluar els resultats. Lògicament es pretén desenvolupar més potencialitats d'ús de la plataforma, com conformar una base de dades entre tots.

Així les activitats que emprendrem per implementar la unitat 4 a la plataforma són:

- 1) Cercar els materials i avaluar-los didàcticament amb els criteris que ja hem explicat en pàgines anteriors
- 2) Establir un fòrum plantejant dos temes d'inici: 2.1 ¿Podem parlar de Revolució Industrial o d'Industrialització? 2.2 ¿La Revolució Industrial va millorar la vida de les persones?
- 3) Dos activitats per lliurar en les que tindran que: 3.1 Relacionar les causes de la Revolució Industrial. 3.2 Escriure un breu diari en primera persona o descripció de com és la vida d'un obrer i d'un burgès.
- 4) Conformar una base de dades entre tots els alumnes, aportant un banc de imatges sobre el tema.

Cal valorar que en el fòrum, partirem d'eixos dos punts, però segons transcorre el debat i la participació es poden obrir nous fils, o fins i tot obrir un altre tema, segons siga l'interés dels alumnes. En aquesta tasca el *feedback* és molt important, el docent té que entrar al fòrum varies vegades al dia, per dos motius: 1) seguir el debat, per orientar-lo i aconsellar des del punt de vista de la matèria 2) per controlar que es segueixen les normes de correcció i respecte correcte. El *feedback* no es mostra únicament mitjançant la interacció entre els alumnes, o entre el professor, sinó que en alguns casos optarem per un missatge a la bústia de l'alumne, bé per corregir la seua actitud,

motivar-lo a participar o felicitar-lo.

El primer treball que enviaran a la plataforma consisteix en fer una síntesi de les causes de la Revolució Industrial. La capacitat de síntesi, de poder advertir generalitzacions és imprescindible per a l'historiador. En aquesta activitat es troben davant un gran maremàgnum d'informació gràcies a la xarxa, però han de fer l'esforç de seleccionar i organitzar les fonts que consulten. Amb aquesta forma de treball es reproduïxen els tres passos del mètode històric: 1)heurístic:cercar les fonts 2)crític: examinar la informació i 3)hermenèutic: donar forma, ordenar les dades dins d'una cronologia, d'un context, d'un estil narratiu, fonamentant amb rigor i citacions...el que anomenem el discurs històric.

El segona activitat que lliuren persegueix despertar l'empatia de l'alumne, es té que ficar en la pell d'un obrer del segle XIX o en la d'un burgés acomodat. Com vam veure a les enquestes, els alumnes entenen la Història de forma teòrica, no veuen ni senten que darrere de les històries de les pàgines del llibre hi ha persones. Amb el fi de personificar en ell mateix el drama històric, lliuraran aquesta activitat, on construiran en primera persona el relat del proletariat i del burgés. En aquest sentit utilitzarem fonts històriques com la literatura decimonònica on es reflecteixen les dures condicions de la vida del proletariat. El relat literari és menys rigorós que el discurs històric, però més emotiu, i aconsegueix despertar l'atenció i empatia del lector amb més èxit.

“Era una ciudad de ladrillos colorados, o más bien de ladrillos que habrían sido colorados, si el humo y las cenizas lo hubiesen permitido; pero tal como estaba, era una ciudad de un rojo y de un negro poco natural, como el pintado rostro de un salvaje. Era una ciudad de máquinas y de altas chimeneas, de donde salían sin descanso interminables serpientes de humareda, que se deslizaban por la atmósfera sin desenroscarse nunca del todo. Tenían un canal oscuro y un arroyo que llevaba un agua enturbiada por un jugo fétido, y existían vastas construcciones, agujereadas por ventanas, que resonaban y retemblaban todo el santo día, mientras el pistón de las máquinas de vapor subía y bajaba monótonamente, como la cabeza de un elefante enfermo de melancolía. Contaba la ciudad de varias calles grandes, que se parecían entre sí, y de infinitas callejuelas aún más parecidas unas a otras, habitadas por gentes que se parecían igualmente, que entraban y salían a las mismas horas, que pisaban de igual modo, que iban a hacer el mismo trabajo, y para quienes cada día era idéntico al anterior y al de después, y cada año el vivo reflejo del que le había precedido y del que iba a seguirle”.

Charles Dickens. *Tiempos difíciles.*

I també amb testimonis en primera persona, tenen major força per invocar la seua empatia i implicar-los. La comparació entre el dia a dia d'un nen en l'Anglaterra del XIX i un adolescents com ells es significativa.

Trabajo en el pozo de Gawber. No es muy cansado, pero trabajo sin luz y paso miedo. Voy a las cuatro y a veces a las tres y media de la mañana, y salgo a las cinco y media de la tarde. No me duermo nunca. A veces canto cuando hay luz, pero no en la oscuridad, entonces no me atrevo a cantar. No me gusta estar en el pozo. Estoy medio dormida a veces cuando voy por la mañana. Voy a escuela los domingos y aprendo a leer. (...) Me enseñan a rezar (...) He oído hablar de Jesucristo muchas veces. No sé por qué vino a la tierra y no sé por qué murió, pero sé que descansaba su cabeza sobre piedras. Prefiero, de lejos, ir a la escuela que estar en la mina."

Declaraciones de la niña Sarah Gooder, de ocho años de edad. Testimonio recogido por la Comisión Ashley para el estudio de la situación en las minas, 1842.

En aquest cas poden lliurar l'activitat varies vegades, però cal que lliuren un últim i acabat treball. Els esborranys anteriors amb les correccions que se'ls envien permetran millorar el treball final. El treball final tindrà una qualificació numèrica amb les anotacions pertinents. Totes les correccions que es fan als seus treballs, fins i tot quan algú respon en un fil de conversa en el que ells participaren, els son notificades mitjançant un missatge al seu compte de correu electrònic.

I la darrera activitat consisteix en conformar una base de dades entre tots els alumnes sobre imatges de la Revolució Industrial, de temàtica social, econòmica, tecnològic... En aquesta tasca desenvoluparan tasques de recerca, seleccionant les adients.

Finalment per poder avaluar els avanços en l'activitat per part de l'estudiant, prendrem els següents criteris:

- ⤴ informe de connexió, la plataforma ens permet saber quins recursos visiten els alumnes i en quin materials centren la seua mirada.
- ⤴ participació als fòrums, si es limita a presentar la seua opinió o entra a replicar i contrarreplicar les crítiques o enunciar opinions sobre els altres. Aspectes com els respecte, un llenguatge adequat, referències a fonts...es tindran en compte.
- ⤴ lliurament d'activitats, dins de les normes establertes.
- ⤴ la pròpia avaluació de l'experiència per part de l'alumne on valorarà el seu aprenentatge, els materials, la plataforma, etc.

OBJECTIU	PLANIFICACIÓ
1. Analitzar les necessitats de la institució, dels alumnes i les demandes i problemes dels agents involucrats.	1.Realització d'una enquesta a l'alumnat sobre què els agrada i desagrada de les classes d'Història i la seua avaluació. Intercanviar amb els companys de departament punts de vista sobre les dificultats que existeixen amb la didàctica de la Història i amb l'equip psicopedagògic sobre el perfil i motivacions dels adolescents. Informar-nos de les infraestructures tecnològiques del centre per poder portar a terme el projecte.
2.Confeccionar materials didàctics de qualitat, que inicien el debat, la reflexió, l'auto aprenentatge.	2.Estandarització dels criteris de qualitat dels materials idonis per al curs i alumnat
2.Confeccionar materials didàctics de qualitat, que fomenten la interacció, l'auto aprenentatge i la col·laboració	3.Selecció de materials adients per a les unitats didàctiques
2.Confeccionar materials didàctics de qualitat, que fomenten la interacció, l'auto aprenentatge i la col·laboració	4.Avaluació crítica del seu valor didàctic, comunicatiu i interactiu
3.Desenvolupar activitats didàctiques de qualitat, que fomenten la interacció, l'auto aprenentatge i la col·laboració	5.Elaboració de les activitats (preguntes al fòrum, lliurament d'activitat en línia, pujada d'arxius
4.Millorar la competència digital dels alumnes.	6. Celebrar una reunió prèvia presencial sobre l'ús de la plataforma per informar-los. Donar-los d'alta al curs.
5.Crear un espai virtual d'interacció i aprenentatge social.	7.Realització d'una unitat de prova (prototipatge)

6. Reflexionar sobre els punts forts i febles del projecte, i el compliment dels seus objectius.	8.Avaluació dels pros, contres i la resposta de l'alumnat amb aquest primer assaig
5.Crear un espai virtual d'interacció i aprenentatge social.	9.Implementació completa del curs moodle.
6. Reflexionar sobre els punts forts i febles del projecte, i el compliment dels seus objectius.	10.Avaluació del procés d'ensenyament/aprenentatge fins el moment: la resposta dels alumnes, participació (hores connectats, regularitat, participació)
7. Publicar els resultats obtinguts.	11. Realització de l'informe final.

Taula N° 2 Tasques de planificació del projecte d'aplicació.

CALENDARI.

La temporització del projecte és la següent

- **Anàlisi de les necessitats de la institució i del context:** 1.Realització d'una enquesta a l'alumnat sobre què els agrada i desagrada de les classes d'Història i la seua avaluació. Intercanviar amb els companys de departament punts de vista sobre les dificultats que existeixen amb la didàctica de la Història i amb l'equip psicopedagògic sobre el perfil dels adolescents. **(7 octubre-26 octubre)**

- **Disseny del projecte:** 2.Estandarització dels criteris de qualitat dels materials idonis per al curs i alumnat. 3.Selecció de materials adients per a les unitats didàctiques. 4.Avaluació crítica del seu valor didàctic, comunicatiu i interactiu. 5. Elaboració de les activitats (preguntes al fòrum, lliurament d'activitat en línia, pujada d'arxius) **(20octubre-12 novembre)**

- **Prova pilot.** 6. Celebrar una reunió prèvia presencial sobre l'ús de la plataforma per informar-los. Donar-los d'alta al curs 7.Realitzar una unitat de prova (prototipatge) 8. Avaluar els pros, contres i la resposta de l'alumnat amb aquest primer assaig **(17novembre-12 desembre)**

- **Informe final.** 10. Avaluar el procés d'ensenyament/aprenentatge fins el moment: la resposta dels alumnes, participació. 11.Realitzar l'informe final **(16 desembre-7 gener)**

9. DESENVOLUPAMENT I IMPLEMENTACIÓ DEL PROJECTE: OUTPUTS OBTINGUTS AMB LES TASQUES.

Després de portar a terme la fase d'implementació podem distingir dos processos per avaluar: primer les dificultats en la selecció de materials, la seua adequació, en la configuració d'activitats tant interactives com les establertes per ser lliurades i altres problemes de tipus tècnic, i en segon lloc i el més important la resposta de l'alumnat on cal valorar la consulta de documents, i en especial la seua participació en fòrums i realització d'activitats interactives o lliurades.

En primer lloc cal explicar que al llibre de text, d'acord amb el currículum, la Revolució Industrial està dividida en dues unitats didàctiques, des d'un punt de vista econòmic-tecnològic i des de la vessant socio-política. Nosaltres hem seguit aquesta organització, però agrupant-los els temes 2 i 5 com es pot veure a les captures. Un dels criteris que vam establir a l'hora de seleccionar els materials era la **reutilització**, així els documents, vídeos, mapes conceptuals, arxius, enllaços a pàgines web i fins i tot les activitats són aprofitables per a una i altra unitat didàctica, el que resulta un estalvi de temps important al llarg de tot un curs.

Un altre dels objectius era entendre la matèria com un *continuum*, que els materials s'**interrelacionaren**, vinculant els coneixements anteriors amb els nous, que foren capaços els alumnes de rellegir els documents en cada moment i obtindre la informació que necessitaren, ja que si els documents són reutilitzables, havien de ser hàbils per *interrogar* el material en la direcció interessada. Si es tracta d'un document sobre la introducció de les màquines en la primera unitat ens centrarem en els avanços tecnològics que suposen, però després en la unitat següent cercarem entre les seues línies els canvis socials que impliquen. Aquesta pretensió s'ha aconseguit; doncs, malgrat haver realitzat l'examen de la primera part econòmica-tecnològica, els alumnes continuen consultant els materials de la primera part, el que reflexa que són capaços d'integrar els nous coneixements, és més, fins i tot els alumnes han gaudit a la plataforma dels materials de les dues unitats didàctiques des dels primers moments, encara que a les classes presencials el ritme i el moment d'aprenentatge ens situava a la primera unitat. Aleshores tant en una direcció avançant o cap a l'altra rellegint les fonts de temes anteriors, podem dir que els materials han estat vius constantment en el procés d'aprenentatge.

Aquesta predisposició dels materials també suposa un avantatge didàctic i metodològic per a nosaltres, ja que prèviament a les classes han fet una lectura inicial dels aspectes que s'explicaran, comptant així en un andamiatge per poder assentar els coneixements nous, les explicacions de classe o les argumentacions més complexes. El nostre objectiu no es limitava a un banc de fonts,

però també compleix aquesta funció, que resulta molt favorable per a alguns alumnes, concretament en dos casos: una alumna malalta, que no pot assistir a la majoria de les classes per ser a primera hora i una alumna esportista d'elit, que per les competicions falta molt, ambdues han fet servir la plataforma per mantindre contacte amb les classes, encara que de forma pràcticament virtual i poder seguir el ritme dels companys. Gràcies a l'EVA no han perdut el contacte amb l'assignatura i han tingut un canal fàcil de comunicació amb el tutor per assabentar-se de dates d'exàmens, lliuraments de treballs i dubtes de la matèria, i també amb la resta dels companys. Com hem assenyalat, assistir i donar suport a aquests casos no era un objectiu, de fet ni n'havíem pensat, però obri moltes possibilitats per a en un futur atendre casos especials, mitjançant gravacions de les classes tradicionals per poder veure-les després, quedades via skype, adaptar més materials d'autoaprenentatge i autovaluació...

Un altre indicador del valor dels materials és que en els exàmens molts han utilitzat la informació dels vídeos de la plataforma, el que demostra que el residu cognitiu és major, el poder de la imatge és major front a les explicacions magistrals.²² De fet els informes d'activitat (taula N°3) ens mostren que les visites augmenten els dies abans de l'examen el que rebel·la que molts continuen fent un ús reduccionista de la plataforma, entesa únicament com un banc de dades, així no és coincidència que els materials "Magnífico resumen" (un arxiu pdf) amb 43 visites i "Revolución Industrial" (una pàgina explicativa amb molts hiperenllaços) amb 33 siguen els més consultats. També en aquest sentit les activitats interactives del programa JCLIC amb 23 proves completen el pòdium, ja que els resulta una bona forma d'emular un qüestionari semblant al d'un examen i poder avaluar els seus coneixements.

La resta de materials vídeos i powerpoints tal com mostren les dades també presenten molta activitat però menys que els altres materials esmentats abans. L'elecció d'aquests materials es centra en potenciar aspectes que a les classes tradicionals o al format del llibre no es poden tractar, per aquest motiu hem seleccionat quatre vídeos: dos sobre la Revolució Industrial ("vídeo Revolución Industrial I y II") i les innovacions tecnològiques i altres dos ("la vida social en el siglo XIX" i "la casa burguesa") en torn a la vivenda de les diferents classes socials, mentre que hi ha dos powerpoints, el primer desenvolupa el procés d'industrialització, les fases, els sectors pioners i causes, i el segon explica el moviment obrer i les principals formes d'associacionisme obrer.

²² "Las innovaciones de las telecomunicaciones y la informática configuran un escenario en el que grandes flujos de información llegan a todos de manera dinámica si están editados en vídeo o, por lo menos, de manera audiovisual porque son entretenidos y fáciles de entender, y esto, a su vez, es el nuevo entorno educativo del ciudadano". SUING, A. (2006) *Posibilidades, potencialidades y limitaciones del vídeo como herramienta para la educación a distancia*. Universitat de Loja. Ecuador. Consultat el 10/12/11 en <http://abelsuing.wordpress.com/2008/03/25/posibilidades-potencialidades-y-limitaciones-del-video-como-herramienta-para-la-educacion-a-distancia/>

Cal destacar un vídeo apart, es tracta d'una actuació d'un grup de música actual conegut pels alumnes i que els ha despertat l'interés, sent atractiu per a ells. Aquest material, “el vals del obrero” demostra que els recursos menys ortodoxos també són didàctics, ja que la lletra de la cançó reflexa la ideologia anarquista baix l'estil de la música s-kap, i per altra banda que es pot aprendre de forma divertida o almenys fer oblidar a l'alumne que es troba dins de la disciplina acadèmica però no per açò deixa d'estar aprenent.

Les pàgines web per la seua capacitat d'entrellaçar amb altres fonts d'informació tenen un caràcter autodidàcta, sent múltiples els camins per aprendre i **interconnexionar** amb altres camps d'informació, resolvent el propi alumne els seus dubtes i ampliant la seua visió sobre la matèria. Així com abans hem assenyalat es tracta d'un dels materials més visitats, la pàgina sobre la “Revolución Industrial”, i també els enllaços a les pàgina web sobre “el socialismo utópico” i “el pensamiento marxista”. En aquests casos la comprensió de les ideologies polítiques exigeixen una lectura més reflexiva i rumiada per tant és més coherent que l'elecció d'un vídeo.

Finalment amb la necessitat d'il·lustrar les relacions de la Història amb la Literatura i amb la microhistòria, hem pujat dos arxius, dos documents creats *ad hoc* per nosaltres degut a la manca d'aquests tipus de materials a la xarxa. En el primer arxiu “Historia y Literatura” troben un compendi d'obres literàries novel·les i poemes relacionats amb la Revolució Industrial, i en el document “Historia i microhistoria” on rescatem relats en primera persona del protagonistes que van viure a Anglaterra en l'època i la seua percepció del canvis socio-econòmics.

En conjunt aquestos materials compleixen els criteris de selecció (integradors, interconnectors, reusabilitat) que varem triar i la nostra concepció didàctica de la Història (constructivista i holística) i el paper de les noves tecnologies (socio-constructivisme connectivisme).

En l'apartat visual, hem optat per una presentació senzilla i repetitiva amb la finalitat que resulte més fàcil a l'alumnat acostumar-se i trobar el que cerquen ràpidament, siguen materials o activitats. La interfície no suposa cap problema per a l'usuari per ser pocs els elements de la pantalla i a més guardar semblances amb altres programes que utilitzen sovint, com ocorre entre els paral·lelismes dels fòrums de l'assignatura i les xarxes socials. Amb la finalitat de simplificar i familiaritzar a l'alumne amb la plataforma hem seguit el mateix codi i ordre de colors i format: els

temes s'inicien amb el nom del tema junt a una imatge il·lustrativa relacionada, després es disposen els **MATERIALS** precedits per una etiqueta en roig i lletres majúscules, i a continuació el **FÒRUM** en blau, i el rètol de les **ACTIVITATS** presentades en groc.

4

TEMA 2-5: LA REVOLUCIÓN INDUSTRIAL

MATERIALES.

CUESTIONARIO REVOLUCIÓN INDUSTRIAL

- La Revolución Industrial
- Vocabulario.
- Magnífico resumen
- Powerpoint Revolución Industrial
- Vídeo Revolución Industrial II
- Actividades de autoaprendizaje
- Vídeo Revolución Industrial

FORO

- La Revolución Industrial

5

LA REVOLUCIÓN INDUSTRIAL (TEMAS 2-5)

MATERIALES

- El socialismo utópico.
- La vida social en el SXX
- Historia y literatura
- Historia y microhistoria
- La casa burguesa
- Powerpoint Movimiento Obrero
- El pensamiento marxista.
- SKA-P El vals del obrero

FORO

- ¿Revolución Industrial = progreso?

ACTIVIDAD

- Burgués y proletariado.

Respecte a la segona part, els *outputs* obtinguts a partir de les tasques, per avaluar-los ens centrem en la resposta de l'alumnat on cal valorar la consulta dels documents, i en especial la seua participació en fòrums i realització d'activitats interactives o lliurades.

El nostre principal objectiu era fomentar la comunicació entre els alumnes, que participaren aportant la seua opinió, que es sentiren protagonistes, per aquest motiu vàrem fer un canvi, una modificació sobre els lliuraments en línia. En un primer moment vàrem concebre dos tasques, dos lliuraments consistents en un informe sobre les causes de la Revolució Industrial i altre en el que tenien que elaborar un hipotètic diari d'un burgés i d'un obrer. El primer l'informe sobre les causes de la Revolució Industrial, l'hem convertit en un nou tema de debat per al fòrum, ja que el ritme de participació als fòrums demanava reforçar la comunicació entre ells, a més a les xerrades informals a classe reconeixien que els servia per a molt. Cal assenyalar que el to de respecte, correcció ortogràfica i nivell d'argumentació ha sigut molt positiu. Si consultem la taula veiem que hi ha 271 visites al fòrum, amb 22 respostes, i aportacions de 12 alumnes, el que demostra que molts han repetit, no s'ha limitat a una simple resposta, per tant hi ha interacció i discussió entre ells. En l'altre tema plantejat al fòrum amb la pregunta “¿La Revolución Industrial mejoró la vida de las personas?” en només 2 dies obert té 117 visites i 10 comentaris de 9 alumnes. Sens dubte el fòrum és un recurs molt positiu, en una fase embrionària que evolucionarà segur cada vegada millor cap a un debat fructífer.

Dins dels fòrums cal destacar el meu paper per la incidència que pot tindre, he decidit tindre dos actituds diferents per tal de veure les conseqüències, en el primer vaig actuar com a motivador, generant noves preguntes a les seues participacions, per tal d'estimular la seua capacitat de raonament i exposició. Aquest paper va aconseguir que altres es sumaren al debat i intervingueren en fils de conversa que es desenvoluparen. En el segon tema de debat vaig optar per mantindre al marge, en aquest cas els alumnes han seguit col·laborant, aportant la seua visió, però no ha existit discussió, ja que no han replicat a cap alumne el comentari d'altre. La conclusió que s'extrau és que cal el paper del professor per aportar nous punts de vista i generar conflictes, ja que els alumnes tendeixen a llegir els comentaris dels altres companys i reproduir en altres paraules una posició semblant. Aquests dèficits són fruit d'una manca de cultura del debat, de fet moltes vegades respondre a altre, mostrar la discrepància s'interpreta com un enfrontament personal, quan únicament es tracta d'interpel·lar al company per construir entre tots nous camins des de la diversitat i el respecte.

En el fòrum també han treballat de forma senzilla la seua capacitat d'interpretació de les

fonts i de síntesi, per aquest motiu se'ls demanava que junt a la seua participació al fòrum de les causes de la Revolució Industrial, corroboraren la seua opinió reproduïnt un fragment dels textos que justificarà la seua posició.

L'únic lliurament en línia "Diario de un burgués y un obrero" és realitzat per 22 alumnes i s'han fet 194 consultes. La finalitat de l'activitat era treballar l'empatia i la comprensió imaginativa, que foren capaços de recrear-se el context. La consulta dels documents, els arxius sobre la literatura i la microhistòria, els ajuda a entendre l'imaginari de l'època. Després de llegir els seus treballs es denota que han consultat els materials per poder realitzar l'exercici.

Respecte a les tasques una de les activitats plantejades era elaborar entre tots una base de dades en aquest cas un vocabulari de termes relacionats amb la Revolució Industrial i una compilació d'imatges. Em vaig limitar a obrir el recurs, però ni vaig fer cap referència en classe ni explicació, amb la finalitat de veure el seu atreviment i capacitat d'innovació. La resposta ha sigut nul·la, cap alumne ha participat. Molts alumnes han visitat aquest recurs com denota el registre d'activitat dels alumnes però no s'han aventurat a fer un intent.

En resum, en aquesta unitat de prototipatge s'adverteix.

- la correcta participació i coneixement de la plataforma i de les eines comunicatives per part de l'alumnat.
- el valor didàctic del vídeo i el seu major residu cognitiu front altres materials.
- l'augment de la participació en els fòrums. Cal pensar que amb el pas del temps cada vegada serà major el protagonisme dels alumnes i seran capaços de sentir-se més còmodes arribant a proposar temes de debat i replicant amb més freqüència als seus companys.
- la necessitat del rol del professor com estimulador de l'alumnat, motivant-los i obrint nous temes quan s'estanquen.

Tema 4

 La Revolución Industrial	33	divendres, 9 desembre 2011, 19:39 (1 dia 2 hores)
 Vocabulario.	18	dissabte, 10 desembre 2011, 14:38 (7 hores 24 minuts)
 Magnífico resumen	43	dissabte, 10 desembre 2011, 21:53 (7 minuts 31 segons)
 Powerpoint Revolución Industrial	13	dissabte, 10 desembre 2011, 21:58 (5 minuts 1 segon)
 Vídeo Revolución Industrial II	14	divendres, 9 desembre 2011, 19:33 (1 dia 2 hores)
 Actividades de autoaprendizaje	23	divendres, 9 desembre 2011, 19:24 (1 dia 2 hores)
 Video Revolución Industrial	11	divendres, 9 desembre 2011, 19:32 (1 dia 2 hores)
 La Revolución Industrial	271	dissabte, 10 desembre 2011, 13:54 (8 hores 7 minuts)

Tema 5

 El socialismo utópico.	11	dissabte, 10 desembre 2011, 12:15 (9 hores 45 minuts)
 La vida social en el SXIX	10	dissabte, 10 desembre 2011, 12:10 (9 hores 51 minuts)
 Historia y literatura	3	dissabte, 10 desembre 2011, 12:26 (9 hores 34 minuts)
 Historia y microhistoria	2	dissabte, 10 desembre 2011, 21:59 (1 minut 27 segons)
 La casa burguesa	11	dissabte, 10 desembre 2011, 12:15 (9 hores 45 minuts)
 Powerpoint Movimiento Obrero	8	dissabte, 10 desembre 2011, 12:18 (9 hores 43 minuts)
 El pensamiento marxista.	6	dissabte, 10 desembre 2011, 12:26 (9 hores 34 minuts)
 SKA-P El vals del obrero	14	dissabte, 10 desembre 2011, 22:00 (1 minut 2 segons)
 ¿Revolución Industrial = progreso?	117	dissabte, 10 desembre 2011, 13:54 (8 hores 6 minuts)
 Burgués y proletariado.	194	dissabte, 10 desembre 2011, 17:57 (4 hores 3 minuts)

Taula N°3. Informe d'activitat.

10. AVALUACIÓ.

En el punt anterior hem avaluat indicadors objectius com la freqüència de connexió, descàrrega de documents, visites que reben els materials, participació etc. variables importantíssimes en un projecte com aquest que atorga a l'alumne el protagonisme i que ens informa del seu comportament virtual. Ara ens interessa avaluar el projecte des de la opinió i crítica dels propis alumnes i des de la visió dels companys de departament, que actuaran com una comissió externa avaluant el projecte.

Gràcies aquesta enquesta als alumnes podrem veure si ha canviat la seua percepció sobre l'assignatura de la Història, el seu aprenentatge, la seua competència digital, etc.

Enquesta als alumnes

Criteri	Valoració			Observació
	M	R	B	
1.Et resulta senzilla la plataforma i el seu ús?				
2.Et semblen interessants i útils els recursos i materials?				
3.Valores positivament les activitats i exercicis del moodle?				
4.T'ajuden les aportacions dels teus companys a aprendre més o resoldre't dubtes?				
5.T'ha servit per comunicar-te amb companys, amb els que abans no parlaves?				
6.Des de que la utilitzes et motiva més a participar i seguir el ritme de les classes?				
7.Penses que aprens més d'aquesta forma?				
8.Ha canviat la teua forma de preparar els examens?				
9.Després d'aquesta experiència, has millorat la teua competència digital?				
10.Preferiries que seguiren avaluan-te amb només un examen o amb les tasques del moodle?				

AVALUACIÓ EXTERNA

VALORACIONS:

1 --> GENS 2-->POC 3--> PROU 4--> PERFECTE

DIMENSIÓ TÈCNICO-ESTÈTICA

	ÍTEMS O CRITERIS DE QUALITAT	1	2	3	4	OBSERVACIONS	
INFRAESTRUCTURA	Maquinari específic		X				
	Requeriments específics		X				
	Instal·lació de programes especials per poder fer-ne ús: d'àudio, Java, vídeo...		X				
	Requeriments de molta capacitat a l'estructura (PC):		X				
	Requeriment de coneixement previ: fàcil o senzill d'utilitzar i navegar		X				
EINES	Multimèdia	Es combinen imatges, texts, sons i vídeos				X	
		Els recursos són de qualitat				X	
		És adequat al nivell dels usuaris potencials			X		
		Fàcil accés i lectura			X		
		Permet diferents formes o itineraris de navegació			X		
		Potencia la interactivitat				X	
		Permet simular situacions reals			X		
		Permet establir relacions amb altres materials				X	
		Possibilita l'avaluació				X	

		ÍTEMS O CRITERIS DE QUALITAT	1	2	3	4	OBSERVACIONS		
		Possibilita l'experimentació			X				
	Organització d'eines i interfície pel treball col·laboratiu	Donen diverses formes de comunicació i interacció					X		
		Donen espais pel treball en grup de forma col·laborativa			X				
		Eines treball asíncron.	Correu electrònic				X		
			Fòrums				X		
			Blog			X			
			VOXOPOP o similars			X			
		Eines treball sincrònic.	Xat					X	
			Skype o similars			X			
		Existeixen espais per la compartició d'arxius.			X				
		Els enllaços estan actualitzats.						X	
	El grau d'interactivitat és alt.						X		
	Retroalimentació i feedback	Ajudes a la navegació: tutorials				X			
		Existeix ajuda als continguts				X			
		Opcions de configuració			X				
		Àudio	Facilita la narració dels continguts.			X			
			Capta i motiva l'atenció de l'alumne.			X			
	Té en compte la diversitat				X				

		ÍTEMS O CRITERIS DE QUALITAT	1	2	3	4	OBSERVACIONS
	Imatges: fixes i en moviment	Facilita la interacció: permet rebobinar, parar, tornar a escoltar...				X	
		Ús d'esquemes			X		
		Ús d'imatges per centrar l'atenció				X	
		Ús de vídeos curts explicatius.				X	
		Els vídeos estan inserits a l'espai (codi embed)			X		
		Disposició de controls del vídeo			X		
		Qualitat que permet l'enteniment del contingut.				X	
	Text	Adaptat al nivell de l'usuari				X	
		Nivell de legibilitat alt: lletres grans i clares.				X	
		Ús de paraules clau, diferents fonts i formats per ressaltar la informació				X	
	Hipermèdia	Estructura del material lògica i ordenada.				X	
		Quantitat hipervincles justa: únicament cap als continguts d'aprenentatge.				X	
		Ofereix informació sobre els itineraris mitjançant: Barra de navegació visible Botons per tornar enrere			X		

	ÍTEMS O CRITERIS DE QUALITAT	1	2	3	4	OBSERVACIONS
	Títols visibles i clars					
DISSENY GRÀFIC I COHERÈNCIA VISUAL	Afavoreix l'atenció i percepció			X		
	Utilitza elements homogenis, per tal de disminuir l'estrès, el cansanci i l'esforç a la navegació i ús de l'espai i els materials.				X	
ASPECTES FORMALS	Icones i botons adequats als usuaris				X	
	Equilibri entre aparició de textos i animacions				X	
	Entorn clar i intuïtiu				X	
	L'ús dels colors permet una bona comprensió dels textos i visualització del material.			X		
	La pantalla es prou agradable/interessant.			X		
	El disseny gràfic és adequat al contingut.			X		
	Els efectes visuals no distreuen del contingut.			X		
	La qualitat tècnica i estètica de fotografies, vídeos i àudio és adequada.			X		
	L'usuari pot navegar amb facilitat dins del lloc web.				X	
	El material presenta una resolució de pantalla adequada.				X	
	Els efectes especials són utilitzats de forma coherent i eficaç				X	
	Les transicions entre les diferents pantalles del programa són efectives (no es pengen)			X		
Presenta les activitats i la interfície amb coherència			X			

DIMENSIÓ: ANÀLISI DE CONTINGUTS

DIMENSIÓ DE CONTINGUTS	ASPECTES FORMALS	ÍTEMS	1	2	3	4	OBSERVACIONS
		Presentació dels continguts				X	
Estructuració (ús d'índex, menú...)				X			
Seqüenciació (organització jeràrquica)				X			
Inclou síntesi o resums				X			

DIMENSIÓ			ÍTEMS				1	2	3	4	OBSERVACIONS
			Té sistema de suport tècnic		X						
			Qualitat		X						
	ASPECTES DIDÀCTICS			Continguts adequats al currículum vigent					X		
				Informació rellevant, pertinent i necessària					X		
				Els continguts desenvolupen la capacitat de recerca i tractament de la informació					X		
				Rellevància dels aprenentatges					X		
				Concordança del contingut amb currículum i objectius					X		
				Concordança del contingut amb nivell evolució alumne					X		
				Inclusió elements teòrics i pràctics					X		
				Es treballen competències bàsiques					X		
				El material fomenta el raonament lògic					X		
				La possible actualització i modificació dels continguts originals					X		
				Adequació als destinataris					X		
	MATERIALS I RECURSOS DIDÀCTICS		<ul style="list-style-type: none"> Tutorial x Base de dades x Llibre /Text x 	<ul style="list-style-type: none"> Vídeo x Imatges x Simulador x 							
	ACTIVITATS D'APRENTATGE			Variació (preguntes, exercicis, jocs...)				X			
				Adequació als objectius i als continguts					X		
		Tipus (<i>Marcar-ne almenys una</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Individual x Grupal x 	<ul style="list-style-type: none"> Parelles Debat x 							
	ACTIVITATS o TASQUES			Adequació a les activitats realitzades				X			
	AVALUACIÓ			Criteris públics pels alumnes				X			
		Tipus (<i>Marcar-ne almenys una</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Inicial x Individual x Petit grup 	<ul style="list-style-type: none"> Co-avaluació Gran grup x Final 							

ANÀLISI PEDAGÒGICA-FUNCIONAL

			ÍTEMS	1	2	3	4	OBSERVACIONS
ANÀLISI PEDAGÒGICA- FUNCIONAL	ÀMBIT PEDAGÒGIC	Objectius	Eficàcia i eficiència didàctica (facilita la consecució dels objectius amb el material didàctic)				X	
			Potència els recursos didàctics per a facilitar aprenentatges				X	
			Tutoritza i avalua els estudiants amb un professorat format amb un professorat format (competent, orientador, comunicador i planificador)				X	
			Facilita aprenentatges clars, significatius i transferibles			X		
		Criteris	Fomenta l'autoaprenentatge flexible (potencia la iniciativa autònoma, la presa de decisions, l'autocontrol)			X		
			Absència o poca presència de publicitat				X	
			Objectivitat (Utilitza diferents punts de vista per donar equilibri i objectivitat a la informació)			X		
			Rellevància dels aprenentatges /continguts				X	
		Disseny metodològic	Ofereix un entorn de caràcter complet (continguts temàtics, comentaris, síntesis, exercicis d'autoavaluació, ajudes, solucions, glossaris, temporitzacions...)				X	
			Ofereix recursos de recerca i procés de dades			X		
			Informa sobre el pla docent i el desenvolupament del curs		X			
			Versatilitat didàctica (ajustar paràmetres a usuaris heterogenis)		X			
			Múltiples enllaços externs (hipertextualitat)			X		
			Delimita clarament els rols de treball			X		

ANÀLISI			ÍTEMS	1	2	3	4	OBSERVACIONS
			Tutorització d'itineraris (feedback)				X	
			Avaluació d'aprenentatges				X	
			Ofereix oportunitats d'activació de coneixements previs			X		
			Ofereix analitzar i aplicar els nous coneixements adquirits				X	
ÀMBIT FUNCIONAL	Comunicació		Canals de comunicació bidireccionals col·laborativa (usuaris receptors, executors i emissors d'informació)				X	
			Crèdits (informació de la darrera data d'actualització)		X			
			Utilitza terminologia adequada, (lliure de paraules malsonants i no sexista)			X		
	Recursos		Recursos per a la gestió d'informació (potencialitat)			X		
			Documentació adient (guia didàctica)			X		
			Fonts d'informació complementaria				X	
	Suport		Assistència / Servei de recolzament on-line (per solucionar dubtes)		X			
	Usabilitat		Facilitat d'instal·lació (programes i complements)				X	
			Facilitat d'ús dels materials (autoexplicatius, entorn intuïtiu, afavoreix l'autonomia)				X	
	Flexibilitat		Adequació i adaptació a l'usuari, continguts, activitats i entorn de comunicació (característiques inicials i progressos: nivells)				X	
			Possibilitat de ser actualitzat d'una manera fàcil i ràpida				X	
			Accessibilitat a l'aprenentatge a les NEE (estructuració clara, hipertext descriptius i subtítols)		X			
			Caràcter multilingüe			X		

ANÀLISI			ÍTEMS	1	2	3	4	OBSERVACIONS
		<i>Motivació</i>	<i>Especifica els objectius a assolir</i> (Capacitat de motivar / d'atraure / d'interessar)			X		
			<i>Possibilita un aprenentatge cooperatiu amb enfocament pedagògic actual.</i>		X			
			Enfocament que fomenta l'aplicació i la creativitat			X		
			Fomenta l'autoaprenentatge. la iniciativa i l'esperit crític				X	

11. CONCLUSIONS.

Després de portar a terme aquest projecte les conclusions, ens confirmen alguns problemes que ja detectàrem, i ens reafirmen en la nostra concepció didàctica, però també desborden alguns objectius i plantejaments que ens vàrem proposar al principi, obligant-nos a revisar i repensar algunes idees prèvies.

En primer lloc s'adverteix que les TIC, en aquest cas la plataforma moodle, són una **eina molt motivadora** per als alumnes i que ofereix recursos i estratègies tant per a l'estudiant com per al docent de les que no podrien fer ús en una classe tradicional. La **comunicació** existeix des d'abans que les TIC, però alumnes que no participaven a classe, a la plataforma s'involucren més i es dona una comunicació asíncrona fluïda.

En segon lloc no són únicament engrescadores, sinó que **aconsegueixen simular** com és el nostre cas funcions, metodologies, problemes o situacions. Els alumnes han **assumit el rol d'investigadors**, cercant fonts, comparant, i construint el seu propi discurs històric en els diferents treballs.

Malgrat aquest avantatge, la tecnologia no és didàctica per si mateixa, **cal una planificació molt acurada que introduïska les TIC amb coherència, un disseny definit...** el que suposa moltes hores de cercar documents, propostes educatives inspiradores, conformar nous materials, activitats, supervisar i monitoritzar els treballs, actitud i temps de connexió dels alumnes, en definitiva molta dedicació. Aquesta dedicació no és valorada econòmicament ni laboralment en l'Educació Secundària Obligatòria, la il·lusió i la motivació són l'únic motor que hi ha darrere. No obstant després de compartir el projecte amb altres col·legues, i d'assabentar-se la resta dels companys de l'institut, són molts els que s'interessen i estan disposats a *pedre temps*, de forma que **cal la formació de grups de treball i reflexió sobre propostes TIC en la docència**, i no limitar-se a accions individuals aïllades, ja que fer una guerra de guerrilles resulta frustrant, mentre que unificar esforços, compartir preocupacions, projectes, idees amb els altres resulta enriquidor i engrescador.

Una altra conclusió, és que és té la idea que els nostres alumnes són nadius digitals i per tant dominen les noves tecnologies, res més lluny de la realitat, la competència digital no és genètica, sinó que s'adquireix. De fet una de les limitacions del projecte és aquesta manca de coneixements i

habilitats, per al bon funcionament del mateix i poder aprofundir més els alumnes han de dominar més eines 2.0, des del gdocs fins a les wikis, el que ens permetria incloure activitats que reforçaren el treball col·laboratiu.

En un primer moment el projecte no tenia com objectiu oferir un model d'aprenentatge a distància, però hem vist com dos alumnes, que faltaven molt a classe per malaltia i ser esportista d'elit, han fet un ús de la plataforma i dels recursos des d'altra òptica, poguent lliurar tots els treballs. En el cas de l'alumna malalta, a casa i a l'hospital es connectava seguint el ritme de les classes, els fòrums servien per no perdre el fil de com s'abordaven els temes i a quins aspectes se'ls atorgava més importància; a diferència de la resta ha fet servir molt més la bústia del professor per resoldre els dubtes que li sorgien després de consultar els materials. En canvi l'esportista d'elit no es connectava de forma diària, en part perquè assistia més a classe, així que quan es connectava entre campionats concentrava el temps en *ficar-se un poc al dia*.

I per últim aquest projecte ha gaudit del suport de la institució i de l'equip directiu un punt clau en aquest tipus d'aventures, el que ens fa pensar que cal que els centres docents contempen i promouen plans específics d'introducció de les TIC dins dels seus objectius, i que aquests tinguin estabilitat per implantar-se en un llarg temps, afavorint d'aquesta forma la formació dels alumnes progressivament.

PROJECTE: EL MOODLE A LA CLASSE D'HISTÒRIA.

Octubre 2011 - Enero 2012

Domingo	Lunes	Martes	Miércoles	Jueves	Viernes	Sábado
Octubre 2	3	4	5	6	7	8
					1.ANÀLISI DE LES NECESSITATS	
					1.4Consulta del PEC i altres fonts.	
					1.1Enquesta a l'alumnat	
9	10	11	12	13	14	15
1.ANÀLISI DE LES NECESSITATS						
1.4Consulta del PEC i altres fonts.						
1.1Enquesta a l'alumnat						
		(1.3 Entrevista amb l'equip)	(1.2 Entrevista als companys de departament)			
16	17	18	19	20	21	22
1.ANÀLISI DE LES NECESSITATS						
1.4Consulta del PEC i altres fonts.						
1.1Enquesta a l'alumnat						
				2.DISENY DEL PROJECTE		
				2.1Establiment dels criteris de qualitat dels materials		
					(2.2Selecció dels materials per a les unitats didàctiques	
23	24	25	26	27	28	29
1.ANÀLISI DE LES NECESSITATS						
1.4Consulta del PEC i altres fonts.			5.2 Revisió de les diferents fases del projecte			
1.1Enquesta a l'alumnat			2.4 Avaluació crítica del valor didàctic d'activitats i material			
2.DISENY DEL PROJECTE						
2.1Establiment dels criteris de qualitat dels materials						
2.2Selecció dels materials per a les unitats didàctiques						
1.5 Conclusions de les necessitats						

Domingo	Lunes	Martes	Miércoles	Jueves	Viernes	Sábado
30	31	Noviembre 1	2	3	4	5
2.3 Elaboració de les activitats						
5.2 Revisió de les diferents fases del projecte						
2.4 Avaluació crítica del valor didàctic d'activitats i material						
2.DISENY DEL PROJECTE						
2.2Selecció dels materials per a les unitats didàctiques						
6	7	8	9	10	11	12
2.3 Elaboració de les activitats						
5.2 Revisió de les diferents fases del projecte						
2.4 Avaluació crítica del valor didàctic d'activitats i material						
2.DISENY DEL PROJECTE						
13	14	15	16	17	18	19
5.2 Revisió de les diferents fases del projecte						
2.DISENY DEL PROJECTE						
20	21	22	23	24	25	26
3.1 Desenvolupament de						
5.2 Revisió de les diferents fases del projecte						
2.DISENY DEL PROJECTE						
27	28	29	30	Diciembre 1	2	3
4.1 Reunió informativa						
5.2 Revisió de les diferents fases del projecte						
4.2 Aplicació del prototip						
3. DESENVOLUPAMENT						

Domingo	Lunes	Martes	Miércoles	Jueves	Viernes	Sábado
4	5	6	7	8	9	10
4.2 Aplicació del prototip						
5.2 Revisió de les diferents fases del projecte						
					4.3Avaluació	
11	12	13	14	15	16	17
5.AVALUACIÓ						
5.2 Revisió de les diferents fases del projecte						
4.3Avaluació		5.1 Avaluació del projecte				
18	19	20	21	22	23	24
5.AVALUACIÓ						
5.2 Revisió de les diferents fases del projecte						
5.1 Avaluació del projecte						
25	26	27	28	29	30	31
5.AVALUACIÓ						
5.2 Revisió de les diferents fases del projecte			5.2 Redacció de Informe Final			
Enero 1	2	3	4	5	6	7
5.AVALUACIÓ						
5.2 Redacció de Informe Final						

13. BIBLIOGRAFIA CONSULTADA.

AGUIRRE, M., AHUMADA, M., ROVIRA, C.(2007) *Projecte d'aplicació. Guia de l'assignatura*, Barcelona: FUOC.

BARBERÀ, E., MAURI, T. y ONRUBIA, J. (2008). *Cómo valorar la calidad de la enseñanza basada en las TIC. Pautas e instrumentos de análisis*. Barcelona: Graó.

BAUTISTA PÉREZ, G. i FORÉS MIRAVALLS, A.(2005) *Les funcions i les tasques de la docència amb TIC*, Barcelona: FUOC.

BLOCH, M. (1985) *Introducción a la Historia*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica.

BRUNNER, J (1984) *Acción, pensamiento y lenguaje*. Madrid: Ed. Alianza.

CABRERO ALMENARA, J; DUARTE HUEROS, A. (2002). “Evaluación de medios y materiales de enseñanza en soporte multimedia” en *Revista de Medios y Educación*, 13, pp.1-20, consultat el 5/1/2012 <http://tecnologiaedu.us.es/cuestionario/bibliovir/47.pdf>

CARR, E.H.(1983) *¿Qué es la Historia?* Ariel; Barcelona.

COLL, C.(2003) “La potencialidad de las tecnologías de la información y de la comunicación para el aprendizaje” en *Psicología de la educación*. Barcelona: UOC

DOGV: *DECRET 102/2008, d'11 de juliol, del Consell, pel qual s'establix el currículum del batxillerat en la Comunitat Valenciana*. Consultat el 5/1/2012 a http://www.docv.gva.es/datos/2008/07/15/pdf/2008_8761.pdf

GALINDO PADILLA, G. (2008) “Evaluación de una propuesta didáctica para la enseñanza de la historia” en *Revista Vasconcelos de Educación* , vol.IV, núm6, pp.33-37. Consultat el 5/1/2012 en <http://antiguo.itson.mx/vasconcelos/documentos/vol4-num6/RVE-4-6-7.pdf>

GISBERT CERVERA, M. et alii (2008) *Conceptualització de materials multimèdia*, Barcelona: FUOC.

ITESM- (2004), *Aprendizaje colaborativo en las redes de aprendizaje*. Mèxic, 2004. Consultat el 5/1/2012 http://redescolar.ilce.edu.mx/redescolar/lecturas_BB/pdf_internet/aprendizaje_redes.pdf

JONASSEN, D.H. (2008) *Processos d'aprenentatge mitjançant les TIC*, Barcelona: FUOC, pàg 7.

(JONASSEN, D.H, PECK, K., & WILSON, B. (1999). *Learning With Technology: A Constructivist Perspective*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall)

JONASSEN, D.H. & TESSMER, M.(1996). "An outcomes-based taxonomy for instructional systems design, evaluation and research" *Training Research Journal*, 2, 11-46.

KHAN, B. (2004). "The People-Process-Product Continuum In E-Learning: The E-Learning P3 Model." *Educational Technology*, vol. 44, 5. 33-40. Consultat el 5/1/2012: <http://www.bookstoread.com/etp/elearning-p3model.pdf>

MARTÍNEZ ALDANONDO, J. (2006) "E-learning en blanco y negro". *Learning Review* <http://www.learningreview.com.ar> Disponible el 5/1/2012 en el ARCHIVO del Observatorio para la CiberSociedad en <http://www.cibersociedad.net/archivo/articulo.php?art=223>

REEVES, T. (1997) *Evaluating What Really Matters in Computer-Based Education, Learning with software: pedagogies and practices*. Consultat el 5/1/2012 <http://www.eduworks.com/Documents/Workshops/EdMedia1998/docs/reeves.html>

SUING, A. (2006) *Posibilidades, potencialidades y limitaciones del vídeo como herramienta para la educación a distancia*. Universitat de Loja. Ecuador. Consultat el 5/1/2012 en <http://abelsuing.wordpress.com/2008/03/25/posibilidades-potencialidades-y-limitaciones-del-video-como-herramienta-para-la-educacion-a-distancia/>

VVAA: *Revista Íber. Didáctica de las C.C.S.S. Geografía e Historia*. Barcelona: Ed. Graó.

(2002) *Internet y la enseñanza de la historia*. Núm. 31. Monogràfic.

(2004) *Métodos para enseñar ciencias sociales: interpretación, cooperación y participación*. Núm.40. Monogràfic.

(2004) *Recursos de internet para la enseñanza de la Historia*. Núm. 41. Monogràfic.

(2010) *Resolución de problemas y didáctica de la historia*. Núm.63. Monogràfic.

VVAA (1988) *Aplicaciones de la informática a la Geografía y a las Ciencias Sociales*. Madrid: Ed. Síntesis.

VYGOTSKY, L. S. (1978). *Pensamiento y Lenguaje*. Madrid: Paidós

Accés al material

L'enllaç al curs és <http://iesalmadrava.edu.gva.es/moodle/>

El nom d'usuari i contrasenya és el mateix 11/190